

Влада на Република Северна Македонија
Национална комисија за борба против трговија со луѓе
и илегална миграција

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

НА НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА

ЗА

2021 година

Скопје, 2022 година

Содржина

1. ПОДДРЖУВАЧКА РАМКА.....	3
1.1 КООРДИНИРАЧКИ СТРУКТУРИ.....	3
1.2 ЗАКОНСКА И РЕГУЛАТОРНА РАМКА	5
1.3 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	6
1.4 МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ ПОСВЕТЕНИ НА БОРБАТА ПРОТИВ ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА.....	11
2. ПРЕВЕНЦИЈА	11
2.1 ИДЕНТИФИКУВАЊЕ НА ПРИЧИНИ ЗА ПОЈАВА НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА	11
2.2 ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ И РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРЕВЕНТИВНИ АКТИВНОСТИ.....	14
2.3 ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ И ЕДУКАЦИЈА.....	19
3. ПОДДРШКА И ЗАШТИТА НА ЖРТВИ И МИГРАНТИ.....	25
3.1 МЕХАНИЗМИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПАТУВАЊЕ НА ЖРТВИ	25
3.2 ИДЕНТИФИКАЦИЈА, УПАТУВАЊЕ И ДИРЕКНА ПОМОШ НА ЖРТВИ	27
3.3 ПРАВНА ПОМОШ НА ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И МИГРАНТИ.....	30
4. ИСТРАГА И КРИВИЧНО ГОНЕЊЕ НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И КРИУМЧАРЕЊЕ МИГРАНТИ	30
4.1 ПРЕДИСТРАЖНА ПОСТАПКА.....	30
4.1.1 <i>Трговија со луѓе/дете</i>	30
4.1.2 <i>Криумчарење мигранти</i>	32
4.2 КРИВИЧНА ПОСТАПКА	38
5. БУЏЕТ	39
6. ПРИОРИТЕТНИ АКТИВНОСТИ ЗА 2022 година	40

1. ПОДДРЖУВАЧКА РАМКА

1.1 КООРДИНИРАЧКИ СТРУКТУРИ

Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција¹ (Комисијата) е тело кое ги обединува и координира сите засегнати страни во борба против трговијата со луѓе. Со Комисијата раководи Национален Координатор,² а учествуваат и двајца заменици³ од кои еден е задолжен за состојбата и активностите од областа на трговија со луѓе, а друг заменик е задолжен за состојбата и активностите поврзани со илегалната миграција, секретар и членовите на Комисијата.⁴

Во рамките на Комисијата од 2003 година, функционираат работни тела: Секретаријатот,⁵ задолжен за реализација на одлуките на Комисијата и Подгрупа за борба против трговија со деца (Подгрупа) која ги следи специфичните потреби на децата жртви, штитејќи ги нивните интереси и права.⁶ Комисијата во насока на ефикасна реализација на активностите на Националниот акциски план за борба против трговија со деца, спроведе проширување на членството на Подгрупата, за таа цел, обезбедени се номинации од предложени организации за кои Комисијата даде согласност, а потоа беше изготвено и Решение за именување на членови во Подгрупата за борба против трговија со деца со кои беше дополнето членството на Подгрупата⁷.

Во текот на годината, Комисијата одржуваше редовни контакти со членовие и соработниците на национално⁸ и регионално ниво, на кои се дискутираа и предлагаа решенија и заложби за унапредување на областа на трговијата со луѓе (ТЛ) и илегална миграција (ИМ).

Националната Комисија по петти пат изготви нови документи,⁹ **Национална стратегија и Национален акциски план за борба против**

¹ Одлука објавена во „Службен весник на РСМ“ бр.18/2001, 82/2015, 18/2019 и 240/2020 година

² „Службен весник на РСМ“, број 309/2020 година

³ „Службен весник на РСМ“, број 309/2020 година

⁴ Членови на Комисијата, преставници на: МВР, МНР, МТСП, МП, МОН, МЗ, Основно Јавно Обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, Судија од Основен кривичен суд Скопје, МОН/Биро за развој на образование, Државен инспекторат за труд и Агенција за вработување на РСМ.

⁵ Членуваат претставници од: меѓународни организации, здруженија на граѓани и експерти од владините институции: МВР-ЕТЛКМ, МТСП-НМУ, Амбасада на САД, ICMPD, OSCE, IOM, UNHCR, GIZ, Регионален Центар-MARRI, програмска канцеларија на Совет на Европа, МЗМП, Здружението на граѓани против насиљство и трговија со луѓе „Отворена Порта-Ла Страда“, Здружението на граѓани „За среќно детство“, Здружението на граѓани „Семпер“, СОЖМ и Црвен крст на РСМ.

⁶ Претседава раководителка на секторот за еднакви можности при МТСП-НМУ, членови се: МВР-НЕСКЕКМ, БРО, Програмска канцеларија на Совет на Европа, ICMPD, OSCE, ЈОМ, ГИЗ, УНИЦЕФ, Здруженија „Отворена Порта-Ла Страда“, „За среќно детство“, СОС Детско село, Детска амбасада МЕГАШИ, РАЖМ „Лулуди“ и заменик Народен правобранител надворешен член/набљудувач.

⁷ Решение за изменување на членовите на Подгрупата бр.10-493/1 од 30.06.2021 година

⁸ Одржан се состанок во текот на минатата година на 08.07.2021 година во Клуб на пратеници.

⁹ Во 2006-2008г изготвена е прва, во 2009 – 2012г втора, 2013-2016г трета и 2017-2020г четвртата Стратегија и Национален Акциски план за борба против трговија со луѓе и илегална миграција во РСМ.

трговијата со луѓе и илегална миграција и Национален акцијски план за борба против трговија со деца за период 2021-2025 година (НАП), кои во 2021г беа усвоени од Владата на РСМ.¹⁰

Националната Единицата за сузбибање на криумчарење мигранти и трговија со луѓе (НЕСКМТЛ) во 2021 година и покрај пандемијата со вирусот КОВИД-19, успешно ја реализираше својата основна задача - Откривање и гонење на сторителите на кривични дела на ТЛ и КМ. Во континуитет постапува согласно Стандардните оперативни процедури за постапување со жртви на трговија со луѓе (СОП), при што за сите идентификувани жртви на трговија со луѓе (ЖТЛ) го известува Националниот механизам за упатување на жртви на трговија со луѓе (НМУ), кој согласно извршените проценки за безбедносен ризик, жртвите ги упатува во Центар за лица жртви на трговија со луѓе (Центарот). Учествува во размена на информации и податоци со сродните единици од МВР на земјите од регионот вв организирани криминални групи и е дел од Task Force на Западен Балкан (Western Balkan Task Force).

Министерството за труд и социјална политика (МТСП), Секторот за еднакви можности, е координатор на НМУ и во 2021 година, продолжи со соработка со Комисијата, и координацијата на членовите на Подгрупата, Државниот трудов инспекторат (ДИТ), Јавното обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција за сузбибање на кривични дела поврзани со криумчарење мигранти и трговија со луѓе и МВР/ НЕСКМТЛ, Центарот за лица жртви на трговија со луѓе и релевантни здруженијата на граѓани. Продолжи да ги следи и координира активностите (во 30 града на РСМ) во Центрите за социјална работа (ЦСР), кои имаат исклучителна улога во целиот процес од идентификација до ресоцијализација и реинтеграција на ЖТЛ и Децата жртви.

Претседавачка на Подгрупата е Раководителка на секторот за еднакви можности од МТСП, која во јуни 2021 година го координираше процесот на подготовкa на Оперативен план за борба против трговија со деца 2021-2022¹¹. по што беше доставен до Комисијата.

Комисијата е во континуирана координација со Националниот известувач за борба против трговија со луѓе и илегална миграција, при што се разменуваат информации за одредени активности и податоци кои се потребни за подготовкa на извештајот на Известувачот.

¹⁰Стратегијата и НАП се усвоени на 66-тата седница на Владата на РСМ одржана на 20 април 2021 година
¹¹Експертска поддршка во изготвување на Оперативниот годишен план на Подгрупата за борба против трговијата со деца, даде Програмската канцеларија на Советот на Европа во Скопје.

1.2 ЗАКОНСКА И РЕГУЛАТОРНА РАМКА

Во текот на 2021 година интердисциплинарна работа група, координирана од Министерството за правда (МП) продолжи со работа на Предлог Законот за исплата на паричен надомест на жртви од кривични дела во кој е вклучено и кривичното дело трговија со луѓе. Со овој предлог закон, се адресира една од главните препораки на ГРЕТА за доследно спроведување на Конвенцијата на Советот на Европа за акција против трговијата со луѓе и меѓународни стандарди во поглед на ефективно остварување на правото на обесштетување на жртвите на ова сериозно кривично дело од страна на државата. Се очекува негово донесување во 2022 година Пристапот до државното обесштетување ќе одигра важна улога во закрепнувањето на жртвите и на тој начин се испраќа моќна порака до жртвата, дека општеството признава дека над неа е извршено злодело.¹²

Изготвувањето на Националната Стратегија и Акциските планови се реализираа со поддршка на Меѓународната организација за миграции (ИОМ) во рамките на регионален проект финансиран од страна на Европската Унија¹³.

Во јануари 2021 донесен е закон за Спречување и заштита од насилиство врз жените и семејно насилиство, во кој како облик на родово базирано насилиство е дефинирана трговијата со жени и девојчиња, и во услугите се предвидува сметување на жртвите на трговија со луѓе во Центар за жртви на трговија со луѓе. Донесен е нов Правилник за начинот, обемот, нормативите и стандардите за давање на социјалната услуга за привремен престој и за простор, средства, кадри и потребна документација за Центарот за привремен престој,¹⁴ во согласност со Законот за социјална заштита кој се однесува на Центар за жртви на трговија со луѓе¹⁵. Врз основа на овој правилник, донесена е одлука за утврдување на цените на социјалните услуги во домот, за вон-семејна заштита, за стручна помош и поддршка и за привремен престој за 2022 година, во која за прв пат е предвидена и цена на чинење на услуга за привремен престој во Центарот, согласно методологијата за формирање на цените на услугите во зависност од нормативите и стандардите за давање на социјалната услуга.¹⁶

Од страна на МТСП изготвена е Стратегија за родова еднаквост 2021-2026 година која е во фаза на усвојување од Собранието на РСМ. Стратегијата

¹²Со цел обезбедување на средства од Министерството за финансии за целосно функционирање на Законот, неговото донесување беше неколкупати одложувано, и во текот на 2021 година се најде во собраниска процедура и во тек е второ читање.

¹³Дополнително, ИОМ го поддржа и процесот на дизајн и печатење на 250 примероци на стратегијата на македонски, албански и английски јазик кои се доставени до Комисијата за понатамошна дистрибуција до релевантните чинители.

¹⁴„Службен весник на РСМ“, бр. 91/21 година

¹⁵<https://www.mtsp.gov.mk/pravilnici.npx>

¹⁶„Службен весник на РСМ“ бр.264/19.

има цел да обезбеди потполна родова еднаквост, зајакнување на положбата и статусот на жената во општеството, еднаков пристап до ресурси и еднакво учество во донесување на одлуки во сите сфери на општественото живеење, се стреми кон унапредување на состојбата на родовата еднаквост во 13 области, и посветува внимание на трговијата со луѓе.

Во текот на годината, од страна на меѓусекторска работна група, формирана во рамките на МВР, изработена е **Родово буџетска изјава за борба против трговија со луѓе и илегална миграција**, во која е прикажана политичката волја за унапредување и вклучување на родовата еднаквост во борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција. Родово буџетската изјава беше донесена од страна на Министерот за внатрешни работи и објавена е на веб страната на МВР.¹⁷

1.3 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

➤ *Мрежата на Координатори за борба против трговијата со луѓе*

Националната координаторка за борба против трговија со луѓе, г-ѓа Магдалена Несторовска, учествуваше на состаноци во рамки на Мрежата на национални координатори за борба против трговија со луѓе на Југоисочна Европа (ЈИЕ). Состаноците беа организирани од ИЦМПД во улога на секретаријат на мрежата, а поради пандемијата, беа одржани он-лајн. Првиот состанок¹⁸ беше организиран на 26-28 јануари 2021 година и ја одбележка десеттата годишнина од формирањето на мрежата на национални координатори, како и 20-годишнината од протоколот на Обединетите Нации (ОН) за трговија со луѓе. На состанокот беа идентификувани добри практики и конкретни препораки за подобрен одговор на кривичната правда во борбата против трговијата со луѓе, а исто така, беа споделени информации за недостатоците во одговорите против трговијата со луѓе за време на пандемијата COVID-19, како и нејзиното влијание врз можната зголемена појава на трговија со луѓе од / во регионот. Следниот состанок беше организиран на 6 декември 2021 година, под покровителство на Владата на Р.Словенија, во рамките на словенечкото претседателство со Европската Унија (ЕУ). За време на состанокот, на кој присуствуваа и преставници на ЕУ мрежата на национални известувачи за трговија со луѓе на ЕУ и/или еквивалентни механизми (NREM), ИЦМПД

17 Родово буџетската изјава на 14.01.2022 година официјално е потпишана од страна на Министерот за внатрешни работи година Оливер Спасовски и истата е доставена до МТСП <https://mvr.gov.mk/Upload/Editor Upload/rodovo%20krg organized.pdf>.

18 Домаќин на регионалниот состанок беше Националната агенција против трговија со луѓе на Романија (ANITP), а состанокот беше поддржан од Канцеларијата на Обединетите нации за дрога и криминал (UNODC), Министерството за Европа и надворешни работи на Франција и ИЦМПД. Регионалната средба ги одбележа двата значајни јубилеи, направи биланс на достигнувањата во претходните две децении и се поставија цели за следните години. Присуствуваа преставници од Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Хрватска, Косово, Молдавија, Црна Гора, Северна Македонија, Романија, Србија, Словенија и Гриција, здруженија на граѓани, регионални и меѓународни организации активни во регионот на ЈИЕ.

претстави нацрт документ во форма на нон-пејп¹⁹: „Повеќе од заеднички активности: Кон интегрирани одговори против трговијата со луѓе на земјите-членки на Европската Унија и Западниот Балкан.“ Во подготвувањето на документот свој придонес даде и Комисијата, со цел да се идентификуваат начините на соработка помеѓу земјите од регионот и ЕУ, вклучувајќи ги и нејзините институции и агенции, како и да се подобри квалитетот и ефективноста на интервенциите за борба против трговијата со луѓе низ Европа.

Во рамки на Регионален Проект на ГИЗ: “Превенција и борба против ТЛ во Западен Балкан” (ПакТ) се одржаа два Состанока на Управната група 4-тиот состанок на Управната група се одржа на 27 мај 2021 година и 5-тиот состанок на Управната група се одржа на 17 ноември 2021 година на кој учествуваа Националните Координатори за борба против ТЛ кои се членки на МАРРИ и претставници на МАРРИ, членови на Секретаријатот на МАРРИ Регионалниот Центар.

➤ *Останати меѓународни активности*

На иницијатива на Комисијата, ИЦМПД во 2021 година започна со изготвување на нарцт документ кој се однесува на влијанието на Пактот за миграции и азил на Европската Унија (објавен во септември 2020 година) врз миграциските текови во регионот. Документот треба да послужи како основа за отпочнување процес на регионални средби, како и планирање и отпочнување на заеднички акции во однос на миграциските текови и соработката со ЕУ во оваа насока. Северна Македонија е предводник на иницијативата, која во 2021 година ја поддржа и Босна и Херцеговина, а се очекува активно учество да земат и останатите земји од регионот на Западен Балкан.

Во рамки на проектот Хоризонтален инструмент II на ЕУ/СнЕ “Превенција и Справување со борбата против трговијата со луѓе во Западен Балкан,” одржани се два Управни одбори и Регионална конференција „Здружено дејствување во Западен Балкан за заштита на децата од трговија со луѓе и експлоатација“ (22-23 јуни) на која учество земаа преку 130 учесници од Северна Македонија, БиХ и Србија.

Канцеларија на Обединети Нации за дрога и криминал (УНОДЦ) организираше 6 (шест) Регионални мулти-дисциплинарни експертски состаноци²⁰ на кои релевантни актери во борбата против трговија со луѓе од

¹⁹ Во 2018 година, под покровителство на бугарското претседателство со Советот на ЕУ, првиот Нон-пејпер беше подготвен со цел да послужи како компас за идните интервенции во борбата против ТЛ и идентификуваше голем број предизвици и идни активности за сèвкупниот одговор во борбата против ТЛ.

²⁰На шесте регионални мулти-дисциплинарни експертски состаноци учествуваа национални и меѓународни претставници од јавно обвинителство, судство и правосудниот систем, Министерство за внатрешни работи (полиција), претставници од трудова инспекција, преставници од здруженијата на

PCM активно учествуваа како панелисти и учесници при што придонесоа во споделување на националните искуства и добри практики. Целта на состаноците беше да се зајакнат капацитетите на националните органи надлежни за спроведување на законот и исто така на практичарите на правото и кривично правниот систем, со цел подобро идентификување, истражување, гонење и судење на случаи на трговија со луѓе, заштита и поддршка на жртвите на трговија со луѓе и зајакнување на прекуграницната соработка во Југоисточна Европа. Комисијата даде активен придонес и поддршка во спроведувањето на активностите и беше домаќин на два регионални експертски состаноци „Пристап до ефективни правни лекови на жртвите на трговија со луѓе“ и „Ефикасно откривање, истрага и гонење на трговија со луѓе и криумчарење мигранти, од и преку Југоисточна Европа, со посебен фокус за родовите и човековите права.“

- **3-4 март 2021** „Пристап до ефективни правни лекови на жртвите на трговија со луѓе,“
- **13-14 април 2021** „Трговија со луѓе заради трудова експлоатација, особено деца во Југоисточна Европа.“
- **11-12 мај 2021** „Трговија со луѓе со цел сексуална експлоатација, посебно со жени и деца, преку адресирање на побарувачката во Југоисточна Европа“ на онлајн платформата КУДО.
- **9-10 јуни 2021** „Адресирање на трговија со луѓе со цел сексуална експлоатација преку меѓународна соработка.“
- **6-7 јули 2021**, „Адресирање на трговија со деца со фокус на трговија со деца со цел извршување на крвични дела во Југоисточна Европа.“
- **9-10 декември 2021**, „Ефикасно откривање, истрага и гонење на трговија со луѓе и криумчарење мигранти, од и преку Југоисточна Европа, со посебен фокус за родовите и човековите права.“

Во рамките на Регионалниот Проект на ГИЗ: “Превенција и борба против ТЛ во Западен Балкан”- ПаКТ) се одржаа повеќе регионални работилници:

- I. Во рамките на тематскиот пакет НМУ, На 19.01.2021 година се одржа „Регионална работилница за валидација на анализата за Националните Мханизми за Упатување“ во земјите на Западен Блкан, за да се оцени функционирањето на НМУ и да се предложат мерки за нивно подобрување.
- II. Во рамките на тематскиот пакет Развивање на капацитети за идентификација на жртви на трговија со луѓе се одржаа четири настани:²¹
-Работилница со Посебен осврт на прашања од областа на здравството.

графани и меѓународни организации, синдикати, претставници од приватни компании, универзитетски професори и независни експерти од земјите: Република Албанија, Босна и Херцеговина, Република Бугарија, Хрватска, Косово, Црна Гора, Северна Македонија, Молдавија, Романија, Србија, Словенија, Австрија, Белгија, Грција, Германија, Финска, Франција, Холандија, Шпанија, Шведска, Швајцарија и Англија.

²¹25-26.02.202 год; 20.12.2021 год; 14-15.04.2021 и 03-04.06.2021

-Воведен состанок за развој на здравствени индикатори и СОП во итни ситуации за идентификација на потенцијални жртви на трговија со луѓе и жртви на трговија со луѓе во шесте (6) земји учесници на МАРРИ.

- Развивање на капацитети за идентификација на жртви на трговија со луѓе: Идентификување, упатување и поддршка на жртвите на трговија со луѓе за време на Ковид-19 кризата.

- Развивање на капацитети за идентификација на жртви на трговија со луѓе: Улогата на образовните институции во борбата против трговијата со луѓе.

III. Во рамките на тематскиот пакет Подигнување на јавната свест – користење на алатките за подигнување на јавната свест при подготовкa на кампањи се одржаа четири состаноци.²²

- Стратегии и планирање на кампањата - фаза на истражување и евалуација/ мониторинг;

- маркетинг и односи со медиумите, основи на комуникација во кризни состојби;

- Дигитална кампања и раскажување на сторија;

- Регионална работилница за презентација и анализа на кампањите за подигнување на јавната свест за 2021/2022 година;

IV. Во рамките на тематскиот пакет Ментално здравје и психосоцијална поддршка во Прифатниот центар и прифатилиштето за жртви на трговија со луѓе, се одржаа повеќенастани:²³

- Ментално здравје и психосоцијална поддршка во прифатните центри: работилница за мониторинг и евалуација;

- Обука за мерки за ментално здравје и психосоцијална поддршка во прифатилиштата за жртви на трговија со луѓе;

- Управување со стресот и издржливост;

- Основна обука за коучинг во прифатилишта и прифатните центри;

- Втора основна обука за коучинг во прифатилишта и прифатни центри;

- Презентација на “РОY” Алатка за коучинг во прифатилишта за згрижување на ЖТЛ;

- Користење на “РОY” Алатка за коучинг во прифатилишта за згрижување на ЖТЛ;

- Примена на Арт-Терапија за лицата згрижени во прифатилиштата за згрижување на ЖТЛ.

Здружението на граѓани против насилиство и трговија со луѓе **Отворена Порта-Ла страда** учествуваше на:

-Регионална социјална академија „Независно живеење и деинституционализација во Западен Балкан. Дали сме уште таму?“ 3 дневната обука он-лајн од 20 до 22 октомври 2021 година Обуката им

²²25-26.02.2021; 11 и 19.03.2021; 25-26.03.2021; 13.04.2021

²³18.03.2021год; 28.04.2021год; 03-06.2021год; 23-24.06.2021год; 12.07.2021год; 07.09.2021год; 27.08.2021год и 14.09.2021год.

помогна на учесниците да ги зголемат капацитетите на граѓанските здруженија, во однос на обезбедување услуги во процес на деинституционализација и независно живеење на ранливи групи (лица со попреченост, деца и стари лица како и жртви на трговија со луѓе.)

-На 9, ноември, 2021 година се одржа **Завршна конференција од проектот БАН** (Балкан Делувај Сега!) каде беа претставени резултатите постигнати на крајот од четиригодишната имплементација на проектот чија главна цел беше зајакнување на меѓусекторската соработка и институционално прилагодување и усвојување на алатката за мониторинг, што ќе овозможи објективно и одговорно следење на квалитетот на заштита и помош на жртвите на трговија со луѓе. Овој настан ги собра националните известувачи, националните координатори и претставници на канцелариите на омбудсмани од земјите партнери (PCM, Албанија, Србија, БиХ, и Црна Гора), како и експерти кои учествуваа во подготовката на националните извештаи за достапноста и квалитетот на услугите за жртвите на трговија со луѓе од релевантни институции и здруженија на граѓани, претставници од домашни и меѓународни организации и претставници на организации партнери на БАН.

-**Работилница со Холандскиот Национален Известувач за трговија со луѓе и сексуално насиљство врз деца и директорот на Бирото на Холандскиот Национален Известувач** (10, ноември, 2021 година). Целта беше да се олесни просторот за директна размена и дијалог помеѓу холандскиот национален известувач и Национални координатори/национални известувачи, правоборанители, канцеларии за борба против трговија со луѓе, други претставници од Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, PCM и Србија, одговорни за координација, следење и известување за случаите на трговија со луѓе.

- Завршен настан во рамките на проектот IRIS NETWORKing која се организираше во Белград, Србија, како и преку ZOOM платформата, на 10. ноември, 2021 година имаше за цел да ги презентира сèкупните достигнувања, пресвртници и предизвици во спроведувањето на Проектот во текот на изминатите четири години, и можностите за идните насоки на мрежата ИРИС во Западен Балкан.

-**Регионалната работна група за мониторинг**, имаше за цел размена на искуства за напорите против трговијата со луѓе и употребата на мониторинг алатката. Во работната група учествуваат 15 претставници од Западен Балкан (PCM, Албанија, Србија, Црна Гора и Босна и Херцеговина) од канцелариите за борба против трговија со луѓе, претставници на полицијата, националните известувачи и здруженија на граѓани. Регионалната работна група се состана двапати, на 28 април 2021 и на 29 јуни 2021 година Преку работата на работната група се овозможи мерење на напредокот, споделување на добри практики и прилагодување на политиките за реализација предизвици идентификувани во текот на спроведување на законите и политиките во пракса.

1.4 МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ ПОСВЕТЕНИ НА БОРБАТА ПРОТИВ ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА

Во април 2021 година во насока на унапредување на меѓународната и билатерална соработка, Државната секретарка и Национална координаторка беше домаќин на Државниот секретар на Р. Словенија. На средбата беше потенцирана успешната соработка на двете земји во областа на евроинтеграциите, успешното справување со миграциската криза, борбата против трговијата со луѓе и криумчарењето на мигранти како и потребата од склучување на Протокол за соработка на Комисиите во областа на борбата против трговијата со луѓе. Од страна на РСМ беше споделен предлог **нацрт-текст** за кој започнаа преговорите за усогласување на **Имплементацискиот Протокол помеѓу Владата на РСМ и Владата на Р. Словенија за соработка во областа на борбата против трговијата со луѓе и трговијата со деца**. На 9ти декември 2021 година во Скопје, беше одржан работен состанок на Националната координаторка м-р Магдалена Несторовска со Националната координаторка за борба против трговија со луѓе од Република Словенија, г-ѓа Тина Принцес Дамјановик на која беа дискутирани и дефинирани чекорите за потпишување на протоколот на наредниот состанок на Министрите за внатрешни работи во март 2022 година

2. ПРЕВЕНЦИЈА

2.1 ИДЕНТИФИКУВАЊЕ НА ПРИЧИНИ ЗА ПОЈАВА НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА

На почетокот на 2021 година беше објавена Оценка за постоечките стратегии и акциски планови во шесте членки на МАРРИ.²⁴ Оценката нуди анализа на актуелната структура и содржина на постоечките стратегии и акциски планови за борба против трговија со луѓе, како и добри практики. Таа послужи како основа да се изготват препораки за идните стратешки документи кои ќе предвидат сеопфатен одговор во борбата против трговијата со луѓе, кои ИЦМПД ги сумираше во документот: „Развивање и мониторирање на национален одговор кон трговијата со луѓе- Водич за практичари“. Во рамките на проектот на ИЦМПД - ИКАМ,²⁵ во текот на 2021 година започнаа активности со цел изработка на Истражувачки студии кои треба да бидат изработени во текот на 2022 година а ќе придонесат за понатамошен развој на управувањето со миграцијата во регионот и за

²⁴Изготвена во рамките на проектот „Унапредување на стратешкиот одговор во борбата против трговијата со луѓе во Западен Balkan“, кој беше имплементиран од ИЦМПД во 2020 година со поддршка на Германското Друштво за меѓународна соработка (GIZ) и во партнество со Регионалниот центар за миграции, азил и бегалци (MARRI), (Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Северна Македонија, Србија и Црна Гора).

²⁵, Информативни мерки и градење на капацитети за азил, легална и нерегуларна миграција во Авганистан, Ирак и Западен Balkan финансиран од автстиската влада и ЕУ.

изготвување кампањи за подигање на свеста. Во рамки на проектот беа реализирани интервјуа²⁶ кои ќе бидат искористени за изработка на истражувачка студија која ги анализира врските помеѓу заштитата на мигрантите, можностите за развој и нивните одлуки за понатамошно движење кон земјите на дестинација. Исто така, во рамките на истиот проект започна истражување со цел идентификување на добри практики кои се однесуваат на менаџирање на мешаните миграциски текови и трговијата со луѓе во РСМ, Босна и Херцеговина и Австралија.

Канцеларијата на Советот на Европа во Скопје изработи Студија²⁷ за мапирање на заложбите на бизнис заедницата и приватниот сектор во превенција на трговијата со луѓе и трудовата експлоатација во РСМ. Во рамки на истиот проект беа доделени 13 грантови за истражувачко новинарство. Изработени се досега и објавени 8 стории.²⁸ Во соработка со Адвокатската комора изработена е Брошура наменета за адвокати, „Заштита на жртвите на трговија со луѓе.“

Во рамки на проектот „Сите заедно во спречување на трговијата со деца и девојки“ финансиски поддржан од Европската Унија и Советот на Европа, изготвена е „Анализа на наодите од истражувањето за перцепциите и сфаќањата на средношколците/ките за трговијата со луѓе.“²⁹

„Отворена Порта-Ла Страда“ спроведе:

- Регионално истражување - Проценка на комерцијалната сексуална експлоатација на деца и одговорите за заштитата на децата во западен Балкан „Искористени пред нашите очи.“ Изработено од Глобална иницијатива против транснационалниот организиран криминал во соработка со „Отворена Порта.“
- „Мониторинг и проценка на законите и политиките за борба против трговијата со луѓе и нивно спроведување во РСМ во 2019“. Извештајот е изготвен во рамките на проектот „Балкан делувај сега! (БДС)“ (Balkans ACT Now!) април, 2021 година Тој е создаден врз основа на мониторинг на судските случаи на трговија со луѓе во различни фази од кривичната судска постапка а врз основа и од аспект на различни индикатори кои се веќе содржани во мониторинг рамката. Извештајот се подготви во соработка со Основниот суд Скопје, Одделение за организиран криминал и корупција, ОЈО на ГОКК, НЕСКМТЛ, МТСП и Комисијата.

²⁶Со мигранти, претставници на министерството за внатрешни работи и службеници кои работат во прифатните центри. Интервјуата, кои се спроведоа во земјите од регионот беа најмногу погодени од миграциски текови.

²⁷Преку проектот од Хоризонталниот инструмент II на ЕУ/СнЕ -Превенција и борба против трговијата со луѓе во РСМ.

²⁸Достапни на [Publications about Combating Human Trafficking \(coe.int\)](#)

²⁹Анализата е достапна на 3 јазици:македонски, англишки и ромски јазик со можност за превземање на следниот линк <https://bit.ly/3fmOj3J> Вкупно 403 испитаници -средношколци на возраст од 14 до 19 години земаа учество во анкетата, од кои 295 од женски и 107 од машки пол. Во однос на етничката припадност, од вкупниот број на испитаници, 53.10 % се Македонци, 28.29% Роми, 8.44% Албанци, 3.97% Бошњаци и останатиот процент отпаѓа на други етнички заедници.

- Прирачник „Младинските работници клучни во борбата против трговијата со луѓе,“ има за цел да го пренесе и зајакне знаењето и разбирањето на младинските работници во повеќе земји и да ги оспособи практично да играат клучна улога во спречување на трговијата со луѓе, вклучително млади и мигранти.
- Регионалната проценка ГАП за моменталната состојба во обезбедувањето услуги за мигрантите и идната пожелна ситуација е развиена со цел да се идентификуваат несовпаѓања помеѓу сегашната ситуација во обезбедување услуги на мигрантите и посакуваната идна ситуација во Албанија, Босна и Херцеговина, РСМ, Црна Гора и Србија. Подготвена преку десктоп истражување, интервјуа со релевантни засегнати страни, анализа на собрани податоци и идентификација на тековните празнини. Со таков холистички пристап, ги идентификува празнините во однос на постојните услуги, потребите на корисниците, квалитетот и стандардизацијата на услугите, распределбата на средства за услуги и, обезбедените решенија и дефинирани задачи кои треба да се завршат, за да се затвори оваа празнина.

Мисијата на ОБСЕ во Скопје во рамки на своите проектни активности предвидени за 2021 година изработи Публикација:³⁰ „Наставна програма за постапување со жртви на трговија со луѓе“, дизајнирана да им помогне на стручните лица да го зголемат своето знаење за трговијата со луѓе, во однос на идентификација, заштита и професионален пристап кон жртвите на трговија со луѓе. Две брошури со информации за правата на жртвите од трговија со луѓе наменета за жртви сместени во Центарот за лица жртви на трговија со луѓе, а втората за жртви сместени во Прифатниот центар за странци.³¹

Во рамки на пректот спроведуван од страна на МЗМП во соработка со ГИЗ беше издаден Прирачник за Сезонска работа,³² а исто така беше одржана и Он-лајн информативна сесија за сезонска работа.³³

Националната асоцијација СОС „Детско село“ спроведе анализи и студии во насока на детектирање на ризиците и трендовите кај децата и младата популација. Имено во текот на годината беше спроведено мапирање на локалниот контекст за заштита на децата и анализа на ризици при осигурување на безбедноста на децата, како и почетна студија за младинските трендови во РСМ за потребите на проектот „Младинско

³⁰тираж: 200 копии на македонски јазик и 100 копии на албански јазик.

³¹брошурите се подгответи на македонски јазик и преведени на албански, арапски, фарси и пашто / тираж: 500 (100 копии од секој јазик) материјалите се дизајнирани и во фаза на финално одобрување пред печатење по што ќе бидат дистрибуирани.

³²<https://kazistop.mk/wp-content/uploads/2021/04/MZMP-Priracnik-za-sezonski-rabotnici-vnatre-korici-za-web.pdf>

³³http://nacionalnakomisija.gov.mk/mk/%d0%bd%d0%b0%d1%86%d0%b8%d0%be%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d0%bd%d0%b0%d1%82%d0%b0-%d0%ba%d0%be%d0%be%d1%80%d0%b4%d0%b8%d0%bd%d0%b0%d1%82%d0%be%d1%80%d0%ba%d0%b0-%d0%b7%d0%b0-%d0%b0-%d0%b1%d0%be%d1%80%d0%b1%d0%b0/?fbclid=IwAR2rSb6VHYuBRee_90WKOS3iq9Xv7XpCv_GY4GEnsq6A8Emhs0WM6KigwIY

учество за силен и одржлив развој на заедницата“. Учесници во студијата, преку онлајн-анкета за млади на возраст од 15 до 29 години на пригоден, национален примерок се спроведе на вкупно 1050 испитаници, од кои 65,5% од женски пол³⁴.

2.2 ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА СТРУЧНИТЕ И НАДЛЕЖНИТЕ СЛУЖБИ

Со оглед на пандемијата со Ковид 19, обуките во 2021 година се спроведуваа хибридно, дел беа одржани со физичко присуство со почитување на препораките, а поголем дел беа одржани преку видео-конференциска врска.

Изминатата година претставници на МВР/БЈБ учествуваа на стручни усовршувања³⁵ од областа на трговијата со луѓе на кои присуствуваа 115 Полициски службеници (28 жени 87 мажи) од повеќе служби³⁶ во МВР.

Во рамки на Хоризонтален инструмент на Европската Унија и Совет на Европа за Западен Балкан и Турција, преку Канцеларијата на Советот на Европа во Скопје во соработка со МТСП и Подгрупата за борба против трговија со деца беа организирани:

- Семинар за ресоцијализација и реинтеграција, базиран врз потребите на децата (21 септември) вкупно 30 учесници -социјални работници, здруженија на граѓани, мобилни тимови, меѓународни организации.
- Основна обука за родовата перспектива и трговијата со луѓе и деца (28 септември) вкупно 50 учесници, социјални работници, здруженија на граѓани, мобилни тимови. Според само-евалуацијата на учесниците, знаењето се зголемило на 4,87 од можни 5.
- Тематска дискусија за проактивно идентификување и упатување на деца жртви на трговија со луѓе.
- Во соработка со ДИТ, направена е проценката на потребите за обука и предизвиците за успешно прелиминарно откривање на жртви на ТЛ во која беше вградена и родовата перспектива и компаративни искуства. Анализата беше претставена и дискутирана со ДИТ на тркалезна маса организирана он-лајн во мај, со 74 трудови инспектори, претставници на МТСП и здруженија на граѓани.
- Во соработка со Бирото за развој на образоването организирана е обука за психологи и педагози од основните училишта за водење интервју со дете потенцијална жртва на трговија со луѓе, во ноември 2021. Присуствуваа 26 учесници од кои 6 имаа предзнаење за трговијата со деца. Само евалуацијата покажа дека учесниците го подобрите знаењето на 4,67 од можни 5. Дадена е поддршка на 80 основни каскадни обуки организирани

³⁴https://sos.org.mk/wp-content/uploads/2021/12/Pocetna-studija-za-mladinski-trendovi_MK.pdf

³⁵Според податоците на МВР одржани се 19 Обуки, 2 Работилници и по еден курс и еден состанок.

³⁶НЕСКМТЛ, ОГРМ и Регионалните центри за гранични работи, Секторите за внатрешни работи, Секторот за меѓународна полициска соработка.

од Бирото за развој на образованието за проактивна идентификација, помош и упатување на децата-жртви на трговија со деца.³⁷ Во периодот октомври-ноември 2021 година Бирото за развој на образованието со поддршка на Совет на Европа реализираше еднодневна онлајн обука³⁸ за наставници и стручни соработници од сите основни и средни училишта од страна на обучени советници од Бирото. На обуките беа поканети и учествуваа по 5 (пет) претставници од секое училиште и тоа членови на тимот за професионален развој во училиштето. Обучени наставници/стручни соработници се претставници од вкупно 400 училишта и тоа 293 основни училишта и 107 средни училишта. Обучени се 1821 наставници/ стручни соработници и тоа 1532 на македонски јазик и 318 на албански јазик. Во однос на полот од обучените 1821 наставник/стручен соработник 299 се од машки пол, и 1125 од женски пол.

Во соработка со **Академијата за судии и обвинители** беа организирани и 2 вебинари во април за правата на жртвите на ТЛ и за стандардите на Совет на Европа за превенција и борба против трговијата со луѓе со повеќе од 130 учесници. Воедно, организиран е вториот ХЕЛП курс на далечина за трговија со луѓе во соработка со Академијата, по што 5 судии и советници во судот и 2 обвинители го положија тестот и се здобија со сертификат за завршен ХЕЛП курс.

Трета основна обука за новинари за ТЛ и медиумите се одржа на 11 мај, посетена од 32 новинари и студенти по новинарство. Евалуациите покажаа дека 90% од обучуваните лица се подгответи да известуваат за случаите на ТЛ согласно принципите за заштита на жртвата, со запазување на родовата перспектива и фактите.

Вебинар во соработка со проектот на Совет на Европа, Ромактед за родовата перспектива, во пружање на заштита на жртвите на трговијата со луѓе и деца, одржан во октомври, беше посетен од 50 претставници на роми од 15 општини.

Со поддршка на канцеларијата на ИОМ во Скопје во рамки на различни проекти се одржаа повеќе настани:

- во месец септември 2021 година се одржа координативна средба³⁹ со 29 членови на мобилните тимови во координација со претставникот на НМУ од МТСП со цел унапредување на работата и координацијата на тимовите и нивната соработката со останатите чинители вклучени во процесот на превенција и заштита на жртвите и потенцијалните жртви на трговија со луѓе.

³⁷Анализата на евалуациите е во тек, анализирани се досега 9% од евалуациите кои покажуваат пораст на знаењето на 3,8 од можни 5.

³⁸Сите обучени наставници/стручни соработници ќе добијат сертификат за следена обука. Претходно до сите училишта им беа дистрибуирани материјали, брошури и прирачници од страна на Совет на Европа.

³⁹Во рамки на проект финансиран од Банката за развој при Советот на Европа (CEB).

- на 18 и 19 ноември 2021 година во Велес беше организирана дводневна обука (НК, МТСП и ИОМ)⁴⁰ за 27 членови (56% жени) на мобилни тимови за идентификација, упатување и асистенција на жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе.

- Од 20 до 23 декември 2021 година во Велес, се спроведе обука⁴¹ на тема криумчарење на мигранти и други облици на транс-национален криминал на која учествуваа 11 учесници (36% жени) од НЕСКМТЛ, од РЦ за ГР и од ОЈО ГОКК, со фокус на индикаторите за откривање на преку-границен криминал, анализа и размена на податоци, истражни методи вклучувајќи и специјални истражни мерки, регионална соработка во сузбивањето на транс-националниот организиран криминал и друго. Над 70% од учесниците одговорија точно на прашањата во излезниот тест.

Во рамки на ПАКТ проектот на ГИЗ во соработка на Комисијата, се одржаа две обуки наменети на мобилните тимови:

- На 24-25 Јуни 2021 година се одржа Основна обука⁴², „Концептуална рамка за препознавање и борба против трговија со луѓе“, за 19 учесници, кои имаа процент на точен одговор пред обука 23% на прашањата, додека по завршувањето на обуката, 80% од нив дале точен одговор.

- Напредна обука⁴³ се одржа на 29-30 септември 2021 година, на тема „Проактивна улога на мобилните тимови – мултисекторска соработка од интервју за идентификација до реинтеграција на жртвите на трговија со луѓе“ за 23 учесници кои 23% точно одговориле на прашалникот пред обука, а по завршување на обуката точните одговори се 83% .

ИЦМПД во рамките на проектот „Информативни мерки и градење на капацитети за азил, легална и нерегуларна миграција во Авганистан, Ирак и Западен Балкан (ИКАМ),“ чија цел давање поддршка на мигрантите кои транзитираат во регионот на Западен Балкан преку обезбедување информации со цел да се намали нивната ранливост, во ноември 2021 година спроведе две работилници за градење на капацитетите на засегнатите чинители, со цел да се подобри одговорот во борбата против

⁴⁰Проект поддржан од страна на МНР на Данска. Во рамки на обуката на учесниците им беше презентирана ревидирана Програма за идентификација и упатување на потенцијални жртви и жртви на трговија со луѓе од страна на мобилните тимови, усогласена со новиот Закон за социјална заштита. Исто така МТ ги зголемија своите знаење во делот на постапување со ранливи категории на лица при давањето услуги на заштита, вклучувајќи откривање, упатување и поддршка за жртвите, квалитативно собирање податоци во процесот на постапување, родово-сензитивни услуги за заштита и родово-базирано насиљство како ранливост и управување со стрес.

⁴¹Во рамки на проект финансиран од Кралството Норвешка.

⁴²Вкупниот број на учесници е 19, (9 социјални работници и 10 полицајци од Националната единица за борба против трговија со луѓе и илегална миграција, од кои 9 (47%) се жени и 10 (53%) мажи).

⁴³Вкупниот број на учесници е 23, од кои 12 мажи (52%) и 11 жени (48%), 8 социјални работници беа жени (35%) и 11 полицајци мажи (48%) од Националната единица за борба Трговија со луѓе и илегална миграција, а 4 од Македонското здружение на млади правници каде од вкупно 4 (17%) 3 се жени, (13%) и 1 (4%) маж.

трговијата со луѓе. Согласно утврдените потреби, едната работилница беше наменета за младите кадети од МВР (основна обука за трговија со луѓе со 20 учесници одржана на 10 ноември 2021 година), а другата наменета за 15 локални полициски инспектори и пет локални јавни обвинители кои соработуваат за случаи на ирегуларна миграција (која се одржа на 11-12 ноември 2021 година). Двете работилници беа спроведени од експерти за борба против трговија со луѓе на ИЦМПД кои исто така развија приспособена наставна програма и методологија, според потребите на секоја целна група. Целта на работилниците беше да се зајакне знаењето за трговијата со луѓе, како и трговијата со луѓе во контекст на мешаните миграциски текови, за оперативни цели.

Мисијата на ОБСЕ во Скопје реализираше „Обука за постапување со жртви на трговија со луѓе“.⁴⁴ Обуката беше организирана он-лајн, во декември 2021 година во насока на подобрување на идентификацијата, заштитата, рехабилитацијата и реинтеграцијата на жртвите на трговија со луѓе и соработка меѓу институции и организации.

Академијата за судии и јавни обвинители „Павел Шатев,“ во референтниот период има реализирано 7 настани од областа на ТЛ и ИМ на теми:

- Он-лајн обука тема „Користење на електронски докази во предмети од транснационален организиран криминал“, 9 февруари во соработка со Програмата ОПДАТ при Амбасада на САД во Скопје. Учествуваа 29 учесници, од кои 14 судии, 14 јавни обвинители, 1 претставник на друга институција.
- Трговија со луѓе и правото на бегалци (регионален настан), 23-25 февруари, Правосудна академија на Турција-1 претставник од Академијата.
- Он-лајн HELP курс на тема „Превенција и борба против трговијата со луѓе,“ 8 март во траење од 5 недели, во соработка и финансиска поддршка на заедничката програма на Европската унија/Советот на Европа „Хоризонтален инструмент за Западен Балкан и Турција-фаза II -вкупно 12 учесници, од кои 7 го завршија курсот 2 судии, 2 обвинители и 3 стручни службеници(5 жени и 2 мажи).
- Он-лајн презентација на правна анализа, „Правата на жртвите на трговија со луѓе во судските постапки,“17 март, во соработка и финансиска поддршка на заедничката програма на Европската унија/Советот на Европа „Хоризонтален инструмент за Западен Балкан и Турција“-фаза II-вкупно 18 учесници, од кои 9 судии и 9 јавни обвинители(14 жени и 4 мажи).
- Он-лајн вебинар на тема „Стандардите на Советот на Европа во борбата против трговија со луѓе и заштита на жртвите“ 12 април, во

⁴⁴Над 30 обучени лица, 20 жени, 10 мажи (социјални работници и психологи од ЈУМЦСР-а, социјални работници од Центарот за заштита на жртви на трговија со луѓе, полициски службеници од Граничната полиција и полициски станици од сите региони и здруженија на граѓани.)

соработка и финансиска поддршка на заедничката програма на Европската унија/Советот на Европа „Хоризонтален инструмент за Западен Балкан и Турција-фаза II-со 100 учесници, од кои 6 судии, 13 јавни обвинители, 59 слушатели на почетна обука на Академијата и др. (51 жена и 50 мажи).

- Регионален онлајн курс HELP на тема „Деца бегалци и мигранти“ на Западен Балкан, 25 мај- со поддршка на Совет на Европа-вкупно 40 учесници, од кои 13 судии, 1 јавен обвинител, 3 стручни соработници, 2 судии поротници, 8 од МВР и 13 од други институции.

- ТРКАЛЕЗНА МАСА на тема: „Заштита на децата странци во миграциски движења низ РСМ“, 16 декември, во соработка со УНХЦР и ИОМ - 39 учесници, од кои 2 судии, 1 јавен обвинител и 36 од други институции.

Од страна на **Македонското здружение на млади правници (МЗМП)** беа поддржани 2 обуки за обучувачи во Р. Србија за претставници од државните институции од регионот (МВР, ОЈО за ГОКК, Гранична полиција, здруженија на граѓани), во организација на Балканскиот совет за бегалци и миграции (каде МЗМП е членка) во рамки на регионалниот проект „Безбедност на човекот и границите-Борба против криумчарење мигранти на Западен Балкан“. Првата обука се одржа на 15-17 Јуни 2021, учествуваа вкупно 4 претставници од кои 1 маж и 3 жени. Втората обука се одржа на 18-20 Октомври 2021 и учествуваа вкупно тројца претставници од кои 1 маж и 2 жени.⁴⁵

Здружението „Отворена Порта-Ла Страда.“ Ја промовираше TIP Childhub платформа преку која вработените на здружението и останатите професионалци поминуваат обуки кои се однесуваат на трговија со луѓе, заштита на децата, родово-базирано насилиство, и други теми важни за секојдневна професионална работа.

Беше спроведена обука за обучувачи која се одржа од 1-ви до 4-ти ноември 2021 година, на која учествуваа 18 професионалци од граѓанските здруженија (2 мажи и 16 жени), даватели на социјални услуги во рамките на мрежата IRIS и на владините претставници од пет земји партнери можност за градење капацитети за вклученост во испораката на социјалните услуги за мигранти и други социјално ранливи категории.

Од 08 до 12, ноември 2021 година, во Скопје одржана е обука за 15 професионалци (3 мажи и 12 жени) од здруженијата на граѓани „Практична примена на превенција од ТЛ и заштита на тргуваните лица“ како дел од проектот Младински работници - клуч за ставање крај на трговијата со луѓе. Учествуваа 15 професионалци од организации од Италија, Малта и Романија.

⁴⁵На двете обуки присуствуваа: 2 ца претставници на МВР (1 М и 1 Ж) од НЕСКМТЛ и Началник на Одделение за прекуграницен криминал миграции, странци и реадмисија, РЦ за ГР Југ, еден претставник од ОЈОза ГОКК (1Ж).

Претставници на здружението посетија 6 обуки поврзани со трговија со луѓе, учествуваа на регионалниот тренинг „Развој на капацитети за идентификација на потенцијални жртви на трговија со луѓе и жртви на трговија со луѓе“ (посебен фокус на образоването, здравство во Ковид услови“ организирани од ГИЗ, како и он-лајн обука за поставување безбедни психосоцијални простори, организирана од страна / Refugee Trauma Initiative.

Тимот и волонтери на „Отворена Порта“ земаа активно учество на обуката за „Превенција од трговија со луѓе и нови иницијативи“ во Онтарио, Канада која се спроведе од 24 ноември до 02 декември 2021 година, на Универзитетот Brock. Обуката беше насочена кон нови и иновативни практики кои партнер организациите од РСМ, Малта, Романија и Канада можат заеднички да ги спроведуваат.

Младински претставници од здружението учествуваа на работилница Граѓанско образование - Шансите и предизвиците за младинската работа во обесправените заедници“ во Албанија од 18 до 25 септември 2021 година.

Националната асоцијација СОС „Детско село“ спроведе активности во насока на јакнење на капацитетите на вработените. Во едукативните и информативните сесии поддржани од СОС „Детско село“ учествуваше и претставник од Здружението на граѓани „За среќно детство“. Имено на 07.12.2021 година беше одржана информативна сесија за вработени **згрижувачи и помошници** во СОС Детско село на тема: „Трговија со деца, видови, ризик фактори, начини на заштита“ на кој учествуваа 25 лица (24 жени и 1 маж)⁴⁶.

Едукативна сесија за трговија со деца за учесници во Тимот за заштита на децата од секаков вид злоупотреба, во СОС Детско село е одржана на 24.12.2021 година на тема: „Индикатори за прелиминарна идентификација на деца, потенцијални жртви на трговија со луѓе“ на која учествуваа 16 учесници (9 жени и 7 мажи).

2.3 Подигање на јавната свест и едукација

- **30ти Јули – Светски ден за борба против трговија со луѓе**

На 8 ми јули 2021 година Република Северна Македонија се приклучи кон кампањата на Обединетите нации „Сино Срце“⁴⁷ преку која се обезбедуваат средства од Доброволниот фонд на ОН за жртви од трговија со луѓе, особено жени и деца, кој беше воспоставен во август 2010 година Со овој фонд се

⁴⁶(носители на згрижување и нивни поддржувачки членови), односно 12 општи и 1 интервентен згрижувач, 12 поддржувачки членови на семејствата, од кои 24 жени.

⁴⁷<http://nacionalnakomisija.gov.mk/%d1%80%d0%b5%d0%bf%d1%83%d0%b1%d0%bb%d0%b8%d0%ba%d0%b0-%d1%81%d0%b5%d0%b2%d0%b5%d1%80%d0%bd%d0%b0-%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d0%b4%d0%be%d0%bd%d0%b8%d1%98%d0%b0-%d1%81%d0%b5-%d0%bf%d1%80%d0%b8%d0%ba/>

овозможува на претставниците од различни сектори (владини, граѓански здруженија, меѓународни организации и сл.) да соработуваат и да им помогнат на жртвите на трговија со луѓе преку обезбедување хуманитарна, правна и финансиска помош. За таа цел, Комисијата организираше состанок на кој учествуваше министерот за внатрешни работи Оливер Спасовски и Бил Буд, раководител на Програмската канцеларија на УНОДЦ во Северна Македонија и регионален советник за сериозен и организиран криминал за ЈИЕ при што официјално дадоа изјави за приклучување на РСМ во кампањата на ОН „Сино срце.“⁴⁸

Комисијата, со поддршка на ИОМ организираше средба по повод одбележување на Светскиот ден за борба против трговија со луѓе - 30 јули 2021 година. На средбата беше објавено реактивирањето на Мобилните тимови за идентификација на жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе во Битола, Гевгелија, Куманово, Скопје и Тетово кои ќе продолжат со нивното функционирање со поддршка на ИОМ.

„Отворена порта“ го одбележка Светскиот ден преку промовирање на правата и потребите на тргуваните лица со пораката „Слушни го гласот на тргуваните лица“ и изјава на социјалните медиуми. Дополнително, во соработка со „Види Вака“⁴⁹ се подготви и објави видео на тема трговија со луѓе.

- Европски ден за борба против трговија со луѓе (18^{ти} октомври)

Во насока на одбележување на Европскиот ден, Комисијата со поддршка на ГИЗ⁵⁰ одржа онлајн информативен настан за одбележување на јубилејни 20 години од формирање на Комисијата со активности насочени во борбата против трговија со луѓе. Настанот беше организиран во хибридна форма на кој говорници беа Националната Координаторка г-ѓа Несторовска, Раководителката на НЕСКМТЛ, Обвинителката Г.Смаќоска и Помошник раководителот, Началникот на НЕСКМТЛ Љ.Маркудов, г-ѓа Е.Грозданова од МТСП, кои со свои обраќања го одбележаа овој јубилеј како и шефицата на Канцеларијата на Меѓународната организација за миграција г-ѓа С. Божиновска и претседателката на „Отворена Порта - La strada“ г-ѓа Ј.Д. Рајковска. Во рамки на настанот беа изгответи и статистички прегледи/инфографици со информации кои се споделени како анекс на овој извештај.

По повод Европскиот ден, Канцеларијата на СЕ организираше панел дискусија за проактивна идентификација и упатување на жртви на трговијата со деца во соработка со Бирото за развој на образованието и

⁴⁸Оваа кампања е поддржана од 33 земји во светот а Северна Македонија е втора земја од регионот (по Србија) која се вклучи во кампањата за подигнување на свесноста за жртвите на трговија со луѓе.

⁴⁹Види Вака е медиум кој ги носи актуелните вести од секојдневието на место каде денешната младина поминува највеќе време, социјалните мрежи.

⁵⁰ обезбеди финансиска поддршка на ПР кампања преку електронски медиуми и платформи,

здруженијата на граѓани. Воедно се претставени и информативните и едукативните материјали за превенција и борба против трговијата со деца, вклучително и Прирачникот за наставници и стручни соработници за превенција и борбата против трговијата со деца.⁵¹ Изработена е и Брошура за опасностите од интернет за врбување на ЈТЛ.⁵²

„Отворена Порта“ го одбележка 18ти Октомври Европскиот ден против трговија со луѓе со испраќање ИЗЈАВА до сите релевантни институции и лица и објавување на истата „За лутина и гнев е многу прекраток животот. Цел мој живот ви го посветувам“ – напишана од штитеничка и дадени препораки како можеме да им помогнеме и што треба да направиме за подобрување на правата на жртвите.

Црвениот крст на РСМ се вклучи во одбележување на 18 Октомври – Европски ден на борба против трговија со луѓе со организирање на превентивни активности за врсничка едукација на младата популација преку Црвениот крст на град Скопје и општинските организации на Црвениот крст. Превентивните лекции имаат за цел подигање на свеста на младите, препознавање на начините преку кои можат да бидат вовлечени во трговијата со луѓе и нивна самозаштита. Беа организирани вкупно 23 превентивни работилници со кои беа опфатени вкупно 450 ученици од основни и средни училишта.

- **Недела за борба против трговија со луѓе**

По повод Неделата за борба против трговија со луѓе во РСМ, Комисијата го промовираше видеото кое беше изработено со поддршка на ГИЗ во рамки на јубилејната кампања за одбележување на 20 години од формирањето Комисијата, со дел од активностите кои се спроведуваат во борбата против трговија со луѓе. Видеото беше поставено и промовирано на Facebook⁵³ страната на Комисијата која објава достигна преку 2.500 реакции, коментари, споделувања, прегледи и кликови.

Воедно во рамки на неделата на 9-10 декември 2021 година, Комисијата со поддршка и организација на УНОДЦ беа домаќини на регионална работилница која се одржа во Скопје, на тема: „Ефикасно откривање, истрага и гонење на трговија со луѓе и криумчарење мигранти, од и преку Југоисточна Европа, со посебен фокус за родовите и човековите права.“

Во месец декември Здружението на граѓани „За среќно детство“ одржа две еднодневни обуки со студенти од 4 институти од Филозофскиот факултет, на кој учествуваа 80 студенти на тема: „Причините, видовите и

⁵¹ <https://rm.coe.int/handbook-for-teachers-and-educational-professionals-mkd-version-/1680a4368b>
<https://rm.coe.int/handbook-for-teachers-and-educational-professionals-mkd-version-/1680a4368b>

⁵² <https://rm.coe.int/booklet-on-internet-deceipt-mkd/1680a4ba56> Материјалите се изработени на македонски, английски, албански, турски, српски и ромски јазик.

⁵³ <https://www.facebook.com/antitrafficking.macedonia>

начините на заштита од ТЛ“ при што беа презентирани Филмовите: „Сестри“ и „Лилија за секогаш.“

- **Превентивни активности**

Во организација на мисијата на ОБСЕ во Скопје и Амбасадите на Шведска и Франција во Северна Македонија на 30ти ноември 2021 година, се одржаа Панел дискусија „Борба против трговијата со луѓе во Северна Македонија – Превенција, Гонење, Заштита и Партнерства.“⁵⁴ Националните и меѓународните партнери имаа можност да дискутираат за моменталната состојба и достигнувањата, за предизвиците, да предложат препораки и да ја потврдат и зајакнат соработката во напори да ја потиснат и искоренат трговијата со луѓе. На настанот учествуваа над 60 учесници, (45 жени, 15 мажи).

Во рамките на проектот ИКАМ⁵⁵ на ИЦМПД спроведено е мапирање на засегнатите чинители и беа собрани соодветни информации за услугите што се достапни за мигрантите, ризиците со кои тие можат да се соочат долж рутите (трговија со луѓе, експлоатација и злоупотреба), соодветната заштита која ја имаат на располагање, како и информации за нивно враќање. Информациите ќе бидат искористени за креирање на апликација за паметни телефони (WeBSafe), која е наменета за мигрантите и ранливите групи.

Во текот на годината, Совет на Европа додели три грантови за подигање на свеста за трговијата со луѓе на Здружение на новинарите за човекови права кои спроведоа кампања⁵⁶ „Подигање на глас за невидливата работна сила.“ Понатаму РАЖМ „Лулуди“ спроведе кампања за едукација и подигнување на свеста кај младите водена под слоганот „Информирај се!“ Секој може да стане жртва на трговијата со луѓе. Кампањата беше наменета за различните и најчести форми на трговија со луѓе, како некој може да се заштити себеси или другите за да се спречи зголемувањето на бројот на жртвите на трговија со луѓе, и подигнување на свеста кај медиумите, институциите и локалните

⁵⁴Главни говорници на настанот беа специјалниот амбасадор за борба против трговијата со луѓе во шведското Министерство за надворешни работи Ана Екстед, амбасадорот за борба против транснационалните криминални закани во француското Министерство за Европа и надворешни работи Жан-Клод Бруне, заменик-шефот на Мисијата на ОБСЕ во Скопје Џеф Голдштајн и заменик националниот координатор на Национална комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција Светлана Влаховиќ-Димановска, (учесници: социјални работници, психологи, полициски службеници, обвинители, судии, претставници на мобилните тимови, министерства и здруженија на граѓани).

⁵⁵„Информативни мерки и градење на капацитети за азил, легална и нерегуларна миграција во Авганистан, Ирак и Западен Балкан.“

⁵⁶За која доби грант од 15.000 евра во 2020. Кампањата се одвиваше преку социјалните медиуми, беа дистрибуирани 5000 картички и 5 реклами паноа со пораки против трговијата со луѓе, 2 видеа објавени со 23.000 прегледи, 250.000 прегледи на Fb, 100.000 на Instagram и 200.000 на Twitter и он-лајн петиција против ТЛ со цел трудова експлоатација испратена до 76 компании со 106 потписи.

заедници, април - мај 2021 година⁵⁷ Македонско здружение на млади правници ја спроведе кампањата наменета за децата со попреченост, нивните родители и учители.⁵⁸

Во текот на 2021 година „Отворена Порта“ спроведе три кампањи и тоа: Балкан делувај сега!, која содржи постери, мобилна апликација и медиумски алатки преку кои се делува на превенција од трговија со луѓе. Постерите беа поделени во средните образовни институции а мобилната апликација беше презентирана преку организирани превентивни лекции. Регионалната кампања за застапување #socialservicesforall „Социјални услуги за сите“- е фокусирана на промовирање на потребите на корисниците на социјалните услуги и сеопфатни политики, со цел да се влијае, врз политиките поврзани со миграцијата кон земјите од Западен Балкан. Со самата кампања потенцирана е важноста на социјалните услуги што ги обезбедуваат здруженијата на граѓани во земјите од регионот и нивното влијание врз корисниците кои доаѓаат од ранливите категории. Кампањата „Не се залетувај!“ е насочена кон информирање и подигање на свеста на јавноста за ризиците од трговијата со луѓе со цел трудова експлоатација, која започна во 2020 година и продолжи да биде активна и во 2021 преку социјални медиуми.

Имено, во насока на споделување на искуства за предизвиците со кои се соочуваат здруженијата на граѓани при процесот на лиценцирање, „Отворена Порта“ спроведе Јавната расправа: „Унапредување на процесот за вклучување на граѓанските организации во обезбедување на социјални услуги за ранливите групи на граѓани“ која се одржа на 29 октомври 2021 година во хотел „Хилтон“, Скопје. На настанот присуствуваа вкупно 28 претставници од членките на ИРИС мрежата, претставници на други граѓански здруженија од РСМ и институции. Преку настанот се стави акцент за можностите кои ги нуди Законот за социјална заштита, особено делот за лиценцирање на даватели на социјални услуги и улогата на социјалните планови.

- Спроведени се 9 онлајн едукативни работилници во насока на зголемување на свеста кај децата, за опасностите од трговија со луѓе во кои учествуваа 112 млади (89 девојчиња и 23 момчиња) од средните училишта. Целта на работилниците беше младите да се запознаат со проблемот на трговија со луѓе, да се информираат како можат да се заштитат и каде можат да се обратат за помош.

⁵⁷Кампањата допре до 474 средношколци кои учествуваа во работилниците на оваа тема. Беа подгответи 5 кратки креативни видеа од средношколците. Кампањата се водеше на македонски и ромски јазик, на социјалните медиуми со 521288 прегледи, 560 споделувања и 881 like. <https://bit.ly/3cX9t7N>

⁵⁸Беа изгответи 2 видеа кои имаа 14725 прегледи а 126 лица учествуваа во едукативните сесии.

- Во декември 2021 година се одржа еднодневна работилница со млади (средношколци и студенти) покривајќи теми поврзани со спречување на трговијата со луѓе, експлоатацијата, насилиството и промовирање на човековите права. Работилницата овозможи на 25 млади да го зајакнат своето критичко размислување и да научат како да се заштитат себеси и своите најблиски.

МЗМП во 2021 година во партнерство со ГИЗ спроведе кампања за подигнување на свеста за ризиците од ТЛ при вршење на Сезонска работа. Кампањата опфати подготовка на 2 видеа: едно, наменето за работници и другото за работодавци кои беа пласирани и рекламирани на социјалните медиуми, како и на повеќе национални телевизии (на македонски, и со албански и ромски превод). Понатаму, како продолжение на кампањата за сезонска работа беа изработени 3 куси информативни видеа, со цел да дадат одговор на често поставувани прашања од земјоделските сезонски работници издвоени како одделна таргет група. Видеата беа промовирани на социјалните мрежи и изработени на македонски и албански јазик.⁵⁹

Во рамки на истиот проект се водеше и едукативна кампања преку одржување на директни инфо сесии со земјоделците. Беше изработен и информативен флаер кој се користеше како промотивен материјал за време на едукативните сесии одржани во 5 различни региони: Гостивар, Прилеп, Струмица, Неготино и Радовиш. Опфатени се вкупно околу 100 земјоделци. Како дел од регионалната компонента во соработка МЗМП, ГИЗ и МАРРИ е изработено „motion graphic“ видео како дел од кампања за подигнување на свеста за ризиците од трудова експлоатација на мигрантите, кои транзитираат низ регионот. Изработени се и дополнителни промотивни материјали кои ќе бидат споделувани со мигрантите во регионот.

МЗМП во соработка со Советот на Европа и ЕУ, одржа 5 едукативни сесии за вкупно 54 деца со попреченост (25 женски и 29 машки) на тема: „Заштита на децата со попреченост од трговија со деца“ на истата тема беа одржани и 3 едукативни сесии за 36 родители и старатели на деца со попреченост (32 жени и 4 мажи) и 2 едукативни сесии за 35 наставници кои работат со деца со попреченост (28 жени и 7 мажи). Дополнително беа изработени и промовирани две видеа за подигнување на свеста на општата јавност за трговија со луѓе помеѓу децата со попреченост.

Здружението на граѓани „За среќно детство“ организираше Специјализирана обука на студенти кои имаат доволни предзнаења за трговијата со деца, за индикаторите за прелиминарна идентификација на деца потенцијални жртви/жртви на трговија со деца, за проблемите на децата на улица (25 учесници) во октомври-декември. Од страна на здружението спроведена е и обука на студенти за работа со деца на улица

⁵⁹Повеќе за оваа содржина и кампањите може да се најде на: <https://kazistop.mk/>

на тема: "Индикатори за откривање на потенцијални жртви на ТД меѓу децата на улица" при што се обучени 30 студенти.

Имено со свој претставник учествуваше во повеќе проекти:

- Во проект поддржан од Канцеларијата на Советот на Европа, учествуваше во реализација на основна обука на психологи и педагози од Основните училишта во Скопје, на тема „Интервјуирање, заштита, помош и упатување на дете потенцијална жртва на трговија со луѓе“ учествуваа - 26 лица, (25 жени и 1 маж), а се одржа на 24 Ноември 2021 година Учесниците го подобрile своето знаење за темата со просечната оценка: 4,67

- Во проектни активности на ИОМ беа спроведени повеќе обуки и тоа: Дводневна он-лајн обука на професионалци во Центрите за обезбедување услуги на ранливи категории мигранти, на тема: „Стандардни оперативни процедури за постапување со непридружувани деца странци,“ и „Стандардни оперативни процедури за постапување со ранливи категории лица странци“ на кој учество земаа 39 лица (35% жени) а истите беа одржани на 30 март и 1 април 2021 година Измерен е процентот на успешност на обуката: пред со точност од 42,8% и по обуката просек на точност на знаење 91,8%.

- Обука за зајакнување на прекуграницната соработка и капацитетите за гранично управување на РСМ на тема: „Стандардни оперативни процедури за постапување со ранливи категории лица – странци и СОП за непридружувани деца странци“ на кој учествуваа 18 лица од кои 5% жени (14 и 15.12.2021). Измерен процентот на успешност на обуката: пред, со точност од 18,87% и по обуката просек на точност 81,13.

Националната асоцијација СОС „Детско село“ спроведе обука/Информативна сесија во насока на информирање и подигнување на свеста кај децата во која учествуваше и претставник од Здружението на граѓани „За среќно детство“. Обуката се одржа на 05.12.2021 година на тема: „Трговијата со деца, видовите на трговија со деца, ризик факторите, начините на измама, препознавање на сајбер измама“ на која учествуваа 30 учесници кои имаат статус деца без родители и родителска грижа на возраст од 13 до 18 години, сите од женски пол.

Во текот на годината преку Црвениот крст на град Скопје и општинските организации на Црвениот крст, беа организирани вкупно 62 превентивни работилници со кои беа опфатени вкупно 1.447 лица.

3. ПОДДРШКА И ЗАШТИТА НА ЖРТВИ И МИГРАНТИ

3.1 МЕХАНИЗМИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПАТУВАЊЕ НА ЖРТВИ

Со цел јакнење на националните капацитети и зголемување на ефикасноста на полицијата и обвинителството во сузбивање на организираните форми на КМ и ТЛ, во изминатата година продолжи ефективно и ефикасно

функционирање на НЕСКМТЛ која беше формирана во 2018 година⁶⁰ со цел подобра координација и соработката помеѓу МВР и Јавното обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција на РСМ за сузбивање на кривични дела поврзани со ТЛИКМ.

Со поддршка на ИОМ⁶¹ во август 2021 година се реактивираа 5 мобилни тимови (МТ) за идентификација на жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе во Битола, Гевгелија, Куманово, Скопје и Тетово.⁶² Петте мобилни тимови беа активни во спроведувањето на програмските активности вклучувајќи редовни состаноци, теренски посети, контакти, упатувања и помош на ранливи групи, жртви и идентификација на потенцијални жртви и жртви на трговија со луѓе.

ИЦМПД, во рамките на регионалниот проект „Развивање на пристапи за подобрување на функционалноста на НМУ кај учесниците во МАРРИ“, во 2021 година почна да работи на изготвување практични пристапи со цел да се подобри функционалноста на националните механизми за упатување за жртви на трговија со луѓе во Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Црна Гора, Северна Македонија и Србија. Пристапите содржат рационализирани методи, инструкции, алатки и добри практики за: (1) вклучување/учество на лицата што преживеале трговија со луѓе како советници и во процесот на развој на политики и во оперативниот одговор за ТЛ; (2) подобрување на каналите за комуникација и координација меѓу релевантните чинители во НМУ; и (3) развивање критериуми за реафирмирање на учеството на здруженија на граѓани во рамките на НМУ во регионот на МАРРИ. Проектот се имплементира во партнерство со МАРРИ и е финансиран од Германското друштво за меѓународна соработка (ГИЗ).

Во текот на 2021 година, бесплатната СОС линијата за помош од трговија со луѓе (0800 11111 и 02 2 777 070), на „Отворена порта“ продолжи да работи 24/7 секој ден со пет СОС оператори. Во текот на 2021 година, СОС линијата прими вкупно **403 јавувања**.

Операторите на линијата за помош од трговија со луѓе, даваа општи информации за феноменот на трговија со луѓе, безбедносни совети за работа во странство, кризна интервенција, емоционална и психолошка

⁶⁰Повеќе за НЕСКМТЛ во Годишниот извештај на Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција за 2018 година

⁶¹Во рамки на проектот “Поддршка на капацитетите за превенција и заштита на Република Северна Македонија”, поддржан од Банката за развој на Совет на Европа - СЕВ.

⁶² Работата на МТ е утврдена во Меморандум за соработка склучен меѓу Министерството за труд и социјална политика и Министерството за внатрешни работи во јануари 2018 година. Во нив продолжуваат да членуваат претставници од МВР, МТСП и претставници на здруженијата на граѓани (Здружението на граѓани „Отворена порта“ учествува со свој претставник во мобилниот тим во Скопје додека МЗМП има претставници во Тетово, Куманово, Битола и Гевгелија). Продолжи да обезбедува правна помош и информирање на ЖТЛ, ПЖТЛ како и ранливите категории лица) кои работат на полето на борба против трговијата со луѓе и придонесуваат кон продлабочување на соработката помеѓу институциите со цел идентификација на ранливите категории лица, меѓу кои и жртви на ТЛ.

помош, правно советување за (потенцијалните жртви и нивните родители, роднини) итн. Поради корона вирусот на СОС линијата имаше голем број повици со барање психолошка поддршка и совети.

На 06 и 07 октомври 2021 година „Отворена Порта“ одржа две еднодневни обуки насловени “Ефективна аистенција и упатување на СОС јавувачи”, на која 21 учесник го зголеми своето знаење и капацитети за советување во случаи на трговија со луѓе, насиљство врз деца и за пренасочување на клиенти за добивање на потребните услуги.

3.2 ИДЕНТИФИКАЦИЈА, УПАТУВАЊЕ И ДИРЕКНА ПОМОШ НА ЖРТВИ

Во РСМ, согласно статистичките податоци од извршената идентификација, во оваа година, доминантна форма на трговија со луѓе е трудовата експлоатација, но не се исклучени и останатите форми: присилните бракови, сексуална и трудова експлоатација и питачењето. Сите жртви и потенцијални жртви се упатувани и згрижувањи согласно СОП.

Во текот на 2021 година, од страна на институциите⁶³ идентификувани се 48 жртви на трговија со луѓе, од кои 6 деца (5 од женски пол и 1 дете од машки пол на возраст од 8 до 17 години). Најголем дел од жртвите оваа година се странски, полнолетни лица 40 (35 мажи и 5 жени), додека од домашните 8 жртви, 6 се деца. Во однос на потеклото, 8 се државјани на РСМ, 39 (35 мажи и 4 жени) државјани на Р.Тајван кои биле принудувани да вршат телекомуникациски измами на државјани на Тајван, и една државјанка на Русија, додека во однос на националноста, најголем број се тајванци, роми, албанци, македонци и од руска националност.

Местото на експлоатација на жртвите е централниот и западниот дел на РСМ, и по една во Босна и Херцеговина и Белгија.

Покрај официјално идентификуваните жртви, од страна на надлежните институции идентификувани се и 10 потенцијални жртви (8 од женски 2 од машки пол), од кои 5 деца. Карактеристично кај децата е тоа што 2 деца од машки пол на возраст од 13 до 15 години се идентификувани како потенцијални жртви помеѓу илегалните мигранти. Во однос на потеклото, 5 се домашни државјани/ки и 5 се странски државјани/ки од Русија, Косово, Украина и Сирија.

Од страна на Мобилните тимови асистирани се 260 корисници (88 мажи и 171 жена) кои беа првично контактирани и информирани во референтниот период. Од вкупната бројка, 245 се домашни државјани/ки и 15 странски државјани/ки. Воедно идентификувани се и 67 потенцијални жртви од ранливи категории (12 мажи и 55 жени) од кои 65 домашни државјани/ки и 2 странски државјани и 186 ранливи категории (74 мажи и 112 жени), 175 беа

⁶³МВР/НЕСКМТЛ, МТСП/НМУ и мобилните тимови.

домашни државјани/ки и 11 странски државјанин, без тековен ризик од трговија со луѓе. Од вкупниот број на контактирани лица **7 лица се упатени до службите за нивна формална идентификација** (3 мажи и 4 жени), 5 домашни државјанини/ки и 2 странски државјани/ки, од кои официјално идентификувани се **3 жртви и 2 потенцијали жртви** а со 2 лица сеуште се работи на идентификација.

Во текот на 2021 година во Центарот за жртви на трговија со луѓе⁶⁴ престојуваа вкупно 7 лица од кои во тековната година беа прифатени и сместени **4 женски лица** (2 деца и 2 возрасни), 1 жртва на трговија со луѓе и 3 потенцијални жртви, од кои две странски. Дополнително во Центарот престојуваат 3 жртви (девојчиња) од претходни години. Времето на престој во просек е од една недела до 10 месеци, а жртвите кои го напуштија Центарот, се сместени на соодветни локации по проценка на надлежниот Центар за социјална работа.

По даден исказ пред ЈО од ОЈО за ГОКК и изразена доброволна намера без асистенција да се вратат во матичната земја, сместените странски државјанки, преноќиле во Центарот и следниот ден, ја напуштиле државата и немале добиено дозвола за привремен престој. На лицата сместени во Центарот, обезбедени се основни потреби и услуги.⁶⁵

Во рамките на Центарот, од страна на „Отворена порта“, редовно се спроведува програмата за психо-социјална помош и поддршка на жртви на трговија со луѓе, заради нивна стабилизација, надминување на траумите, полесно и поуспешно вклучување во тековните процеси на општественото живеење. Специјализарано психо-социјално советување е обезбедено за 17 лица вклучени во програмата. Обезбеден е стандарден пакет на услуги за задоволување на нивните основни потреби⁶⁶ и основен пакет од медицинска помош е обезбеден за 7 лица вклучувајќи ги и жртвите сместени во Центарот.⁶⁷ За едно лице обезбедено е психијатриска проценка за здравствена психофизичка состојба (вештачење) од страна на специјалист психијатар. На 2 штитенички сместени во Центарот беше обезбедена континуирана медикаментозна терапија, а на 3 позитивни на Ковид 19, стручна медицинска помош во текот на изолацијата, како и витаминска и друга потребна терапија. Дополнително се обезбеди стручна помош за 10 лица вклучени во Програмата за придружна социјална работа преку активности за нивна реинтеграција во општеството. Работата на стручниот тим е организирана во 24 часовни смени. Во текот на годината, стручниот

⁶⁴Режиските трошоци за функционирањето на Центарот, се финансирали од МТСП, додека услугата се финансира од Владата на РСМ во рамки на Програмата за поддршка на граѓанскиот сектор.

⁶⁵(облека, храна, хигиенски средства), психосоцијални советувања, медицински прегледи (стоматолошки, лабораториски).

⁶⁶(сместување, храна, хигиенски пакети) за лица вклучени во Програмата за психосоцијална поддршка.

⁶⁷Користење на услуги од специјалисти од различни области (психијатри, дерматолози, стоматолози, интернисти, лабораториски испитувања, гинеколошки, тестирање за Ковид 19).

тим обезбеди помош и поддршка на вкупно 56 лица, од кои 48 се ново идентификувани жртви.

Во соработка со Центарот за социјална работа се работи на нивна стабилизација и ресоцијализација, реинтеграција и професионални активности кои се применуваат според изготвените индивидуални планови. Дел од активностите кои се преземаат се однесуваат на зајакнување на личните потенцијали на жртвите преку советување и поддршка, обезбедување на алтернативно образование, окупацијски и креативни работилници за подобрување на интелектуалните капацитети и психофизичкото здравје на штитениците. Во секојдневните активности е вклучено психосоцијалното советување кое се дава преку индивидуални и групни сесии со користење на техники и интервенции од различни правци на психосоцијалната терапија. На 5 лица беше овозможено вклучување во образование од кои четири штитенички сместени во Центарот се вклучија во образовен процес, 2 од нив повторно се запишани во основно образование, 1 вклучена во средно стручно образование и 1 штитеничка за прв пат е вклучена во образовен процес во училиштето за возрасни, додека една корисничка на Програмата за придружна социјална работа повторно се вклучи во образовниот процес во средно училиште.

Во континуитет се реализирани средби и контакти со ЦСР и назначените старатели, една штитеничка беше на еднонеделна посета на својот дом за време на празници, друга имаше средба со своите помали браќа и сестра кои се сместени во згрижувачко семејство. Дополнително, им се обезбеди помош во прехранбени и хигиенски средства на 5 семејства на жртви на трговија со луѓе, односно на 30 лица.

Здружението на граѓани „Отворена Порта“ за 39 лица, странски жртви сместени во Прифатниот Центар за странци обезбеди преведувач и информација за организации за помош во земјата на потекло. Од нивна страна упатени се 3 лица до МВР-НЕСКМТЛ кои побарале помош преку СОС линијата за помош и поддршка.

Во Национална асоцијација СОС Детско село во рамки на системот на алтернативна грижа се обезбедува психо-социјална помош и поддршка на деца од ранлива каатегорија вклучувајќи и потенцијални жртви на трговија со луѓе. Воедно од страна на СОС детско село упатени се 2 лица до полициска станица и мобилен тим Скопје за прелиминарна идентификација и откривање на ЖТЛ.

По постапувањето на НЕСКМТЛ со упатените лица, не беа констатирани елементи на КД „Трговија со луѓе/дете“, за што повратно се известени Здруженијата.

3.3 ПРАВНА ПОМОШ НА ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И МИГРАНТИ

Здружението „Отворена Порта-Ла Страда“ во 2021 година согласно програмата за придружна социјална работа, обезбеди правна помош и застапување на 4 лица жртви на ТЛ, во различни фази на постапката за заштита на нивните права. Додека во тековните случаи од претходните години и во 2021 година им беше обезбедена правна помош и застапување на 6 лица во различни фази на постапката за заштита на нивните права.

Во текот на 2021 година МЗМП продолжи со доделување бесплатна правна помош, и советување на 573 мигранти, како и бесплатна правна помош и застапување на околу 260 баратели на азил во рамки на проектот спроведуван во партнерство со УНХЦР.

Во текот на минатата година извршено е обесштетување на жртва на трговија со луѓе. На една жртва по пресуда од 2015 година, по неколку поднесени претставки до Основниот кривичен суд, во август 2021 година и беше исплатен надомест на штета во износ од 400.000,00 денари надомест на нематеријална штета, откако сторителот го прогласи за виновен.⁶⁸ По приближно една и пол година, судот донесе решение врз основа на кое од програмата на Министерството за правда беше исплатено обесштетувањето.

4. ИСТРАГА И КРИВИЧНО ГОНЕЊЕ НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И КРИУМЧАРЕЊЕ МИГРАНТИ

4.1 ПРЕДИСТРАЖНА ПОСТАПКА

4.1.1 Трговија со луѓе/дете

- **Министерство за внатрешни работи⁶⁹**

Во текот на 2021 година од страна на НЕСКМТЛ спроведени се 5 истраги: една реактивна истрага вв член 418-а, три реактивни истраги вв член 418-г и една реактивна истрага по член 418-г и член 194 „Родосквернавење“.

Идентификувани се вкупно 22 сторители, (13 државјани на РСМ, 9 државјани на Тајван), од кои девет сторители од машки пол и една од женски пол за кривично дело по член 418-а од КЗ на РСМ и 11 сторители (од кои пет од женски пол и седум од машки пол) за кривично дело по член 418-г од КЗ на РСМ, од кои едно лице од машки пол е пријавено како корисник на

⁶⁸ Согласно Законот за правда на децата, децата жртви имаат право на обесштетување од буџетот на Министерството за правда, доколку средствата не можат да се наплатат од сторителот на кривичното дело. Дете на кое со правосилна судска одлука е утврдено дека е жртва и му е признато имотноправно побарување поднесува барање за извршување на пресудата до надлежен извршител. Во отсуство на имот на осудениот од кој може да се наплати штетата, жртвата побарува од кривичниот суд да донесе решение со кое ќе се потврди износот на штетата.

⁶⁹Податоци добиени од Оддел за криминалистичко разузнавање и анализа.

сексуални услуги од ЈКТЛ. Сите лица-сторители се возрасни и државјани на Р.С.Македонија.

Во рамките на МВР-Секторот за известување и координација на состојби функционира апликацијата „Red Button“ која им овозможува на граѓаните електронски да пријават одредено кривично дело, сознание или информација која се однесува на злоупотреба на деца, трговија со луѓе како и криминал од омраза. Во 2021 година по добиените пријави на апликацијата нема регистрирани случаи со индиции за трговија со луѓе.

- **Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција (ОЈО за ГОКК)**

Од страна на ОЈО за ГОКК за кривично дело Трговија со луѓе по чл.418-а од КЗ во тековната година нема заведено **кривични пријави (КП)**, додека за кривичното дело по чл.418-г од КЗ во текот на 2021 година заведена е 1 КП против 3 лица (од кои 2 лица од машки и 1 лице од женски пол).

За кривичното дело по чл.418-а од КЗ нема поднесено Обвиненија, додека за кривичното дело по чл.418-г отворен е предмет кој е во фаза на истрага.

Од пријавените лица нема пријавени службени лица или лице кое е вршител на јавна функција.

Табела 2 : Табеларен приказ на идентификувани жртви на трговија со луѓе во 2021 година

ИДЕНТИФИКУВАНИ 48 ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ					
Деца		Возрасни			
6		42			
Домашни		Странски		Домашни	
6		/		2	
Вид на експлоатација			Вид на експлоатација		
Присилен брак	Сексуална	Питачење	Трудова	Трудова и сексуална	Сексуална
4	1	1	39	2	1
10 - Потенцијални жртви на трговија со луѓе ⁷⁰ Од кои 5 возрасни жени и 5 деца (3 девојчиња 2 момчиња)					

⁷⁰ Од вкупниот број на идентификувани потенцијални жртви, 2 се деца идентификувани помеѓу илегалните мигранти, на истите им е назначен старател и безбедно се сместени. Ваквото проактивно делување и давање на помош и поддршка на потенцијалните жртви придонесува во спречување на трговијата со луѓе и ја нагласува потребата од поголема оперативна и теренска активност помеѓу ранливите групи.

4.1.2 Криумчарење мигранти

- Министерство за внатрешни работи**

Од страна на НЕСКМТЛ во 2021 година спроведени се 4 проактивни истраги вв член 418-б и 418 в од кои една е рализирана-(сузбиена организирана криминална група при што лишени од слобода се 13 лица). Спроведени се и две полициски акции вв отворени оперативни акции од НЕСКМТЛ по член 418-б и 418-в против 8 сторители (6 од Пакистан и 2 од Авганистан), од кои едната е меѓународна истрага со Р.Србија, а едно лице е пријавено откриено при организиран транспорт на ИМ во една од проактивните истраги.

1. Состојби со илегалната миграција

Илегалната миграција продолжува да биде актуелна и во текот на 2021 година Трендот на илегални преминувања преку Западно-Балканската и Јадранската ruta (Турција-Грција-Бугарија-Србија; Турција-Грција-Северна Македонија-Србија и Грција-Албанија-Црна Гора-БиХ-Хрватска) се уште е активна и во тек. Во РСМ, обидите за илегални преминувања на границите со соседните земји бележат опаѓачки тренд за 35%. Спречени се 20.874 обиди за илегално преминување на границите (11 илјади обиди помалку во споредба со 2020). Доколку ги анализираме статистичките податоци по месеци, може да се констатира дека најбројни се обидите во текот на првиот квартал (март и април) и третиот квартал од годината (септември и октомври 2021 година), истите бележат намалување споредено со минатата година како резултат на зајакнатите мерки и затворените граници со цел спречување на ширење на пандемијата со Ковид - 19 вирусот, додека најмал број обиди се спречени во текот на февруари (958).

И оваа година, се продолжи со организација и координација на сèвкупните активности поврзани со реализацијата на „Меѓународната заедничка операција за засилен надзор на јужната граница на РСМ“, со ангажирање на полициски службеници од странство. Во ваквата активност партиципираат полициски службеници од осум земји⁷¹. Истите заедно со припадници на граничната полиција, во заеднички мешани патроли вршеа засилен надзор на јужниот дел од државната граница чија цел е спречување на обидите за илегален влез или излез на мигранти од Р. Грција и откривање на случаи на криумчарење мигранти.

Состојба на обидите за илегалните преминувања по граници

И понатаму најголем дел од обидите се спречени на јужната граница со Р. Грција (18.424) каде е забележано намалување за повеќе од 34% во однос на истиот период минатата година. Нај ризично подрачје кое е со висок степен на загрозеност и кое од страна на мигрантите се користеше изминатиот

⁷¹Хрватска, Србија, Словенија, Австрија, Чешка, Полска, Унгарска и Словачка.

период за илегално преминување е реонот на полициска станица за граничен премин Богородица, односно пограничните села во гевгелискиот регион, поради поставеноста на стационираните кампови во близина на Солун и камповите во близина на граничната линија со Северна Македонија. Вториот регион е Дојран или преку планината Беласица се спуштаат до подножјето на селото Банско-Струмица.

Табела 3: Приказ на спречени обиди за илегални преминувања во 2021/2020 година

	2020	2021	+/-
Албанија	110	130	18,2%
Бугарија	986	6	Повеќекратно намалени
Грција	27.971	18.424	-34%
Србија	2.994	2.277	-24%
Косово	39	37	2,6%
Вкупно	32.100	20.874	-35%

На северната граница со Србија, во изминатиот период е забележана појава на активирање на опозитна рута, односно влез од северната граница на државјани на Куба и Индија, низ Република Северна Македонија кон Р.Грција, користејќи го безвизниот режим со Русија и Р.Србија со крајна дестинација земјите на ЕУ и САД.

Што се однесува до останатите граници со соседните земји, забележано е намалување на бројот на обиди за илегални преминувања, особено на границата со Р.Бугарија. Криумчарите на мигранти ги користат патиштата во источниот дел на државата, како алтернатива, со цел да ги избегнат полициските патроли. Резултат на ова е зголемениот број случаи на криумчење на мигранти, кои се обидуваат преку Валандово, Струмица, Радовиш, Штип да стигнат до автопатот Куманово-граничен премин Табановце со цел излез кон Србија.

На границата со Албанија откриени се 130 лица кои илегално влегле/излегле од државата, од нив најбројни се албански државјани (99), но карактеристично е што оваа година на излез од државата регистрирани се и 26 мигранти од Блискиот Исток: 14 од Индија, седум од Мароко, три од Турција и по еден од Сирија и Палестина, што не беше карактеристично за претходните години.

Илегални преминувања по земја на потекло

Според структурата на мигрантите, во 2021 година доминираат мигранти по потекло од Пакистан (6.786), но присутни се и економски мигранти од Авганистан (4.452) кои за разлика од минатата година бележат значително

намалување. Во топ пет земји на потекло на мигранти присутни се и лица од Сирија (2.644) чиј број значително се зголеми во текот на август, септември и октомври 2021 година, од Индија (1.355) и од лицата без државјанство (1.216).

Изминатата година, регистрирана е појава на зголемен број на обиди на лица со потекло од Сомалија (591), Куба (583) и од Еритреја (234). Појавата на кубанските мигранти се должи на тоа што Куба воведе безвизен режим со Република Србија, Република Русија и Република Северна Македонија. Тие користат воздушен транспорт и патуваат од Куба до Москва а потоа до Белград, затоа што немаат услови за продолжување на патот кон земјите од Европската унија, се упатуваат кон границата на Северна Македонија. Дел од кубанските државјани легално влегуваат во државата, дел имаат илегален влез, а потоа продолжуваат кон Грција, од каде се обидуваат да заминат кон Европските земји и САД.

Криумчарење мигранти

Во областа на криумчарење мигранти, откриени се 64 случаи на криумчарење на 815 мигранти, додека минатата година, криумчарени се (2.723) мигранти при откриени 95 случаи. Во однос на земјата на потекло, доминираат мигрантите од Пакистан (254), додека во првите топ пет земји се вбројуваат и мигранти од Куба (141), Индија (134), Сирија (132), Еритреја (45) итн.

Табела 4: Приказ на криумчарење мигранти во 2021/2020 година

	2021	2020	намалување/ зголемување
Откриени случаи	64	95	-32,6%
Број на мигранти	815	2.723	-70%
Криминални групи	2	3	-33,3%

Од извршените согледувања, откриените случаи на криумчарење мигранти, бележи намалување за 33%, а намалување за повеќе од 70% бележат и криумчарените мигранти, споредбено со истиот период минатата година.

Што се однесува до кривичното дело „криумчарење на мигранти“ по чл.418-б од КЗ на РСМ, мерки на кривичен прогон се превземени против 77 лица, сите од машки пол за сторени 49 кривични дела.

Сузбиени организирани криминални групи

Посебен акцент во справувањето со овој вид на криминал има Националната единица за сузбивање на криумчарење мигранти и трговија со луѓе, од чија страна овој период детектирани и сузбиени се две

криминални групи, за што кривично се пријавени 19 сторители за сторени кривични дела „Организирање група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со дете и криумчарење на мигранти.“

Првата е 13 члена организирана криминална група која подолг временски период делувала на територија на РСМ и илегално пренесувала мигранти од Блискиот Исток, престојувале на територија на Р. Грција. Втората група е составена од шест лица (четворица се од Пакистан и двајца од Авганистан) кои илегално од Р.Грција до Кумановско-Липковскиот регион пренеле во улога на водичи, група од 39 илегални мигранти (од кои девет деца) а потоа и ги засолниле во близина на граничната линија со Р. Србија во импровизирани кампови, каде потоа со употреба на сила и сериозна закана се однесувале нехумано кон истите, им ја ограничиле слободата на движење, и извршиле сексуални деликти (силувања) врз две државјанки на Еритреја и Пакистан.

Во тековната година пријавени се и 12 лица за сторени две кривични дела „организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење на мигранти“ по член 418-в од КЗ на РСМ.

Модус на делување

Криумчарење мигранти има поддршка од локалното население. Водичите често се лица (по потекло од арапските земји) кои подолг временски период илегално престојуваат на територија на С.Македонија како и локални жители кои ја знаат конфигурацијата на теренот и местата каде што мигрантите можат да се засолнат во случај на полициска патрола. Мигрантите кои потекнуваат од арапските земји најчесто се сместуваат во куќи на локални жители, напуштени куќи на раселени лица, или лица во странство и импровизирани кампови во Кумановско-липковскиот регион додека мигрантите кои потекнуваат од Куба и Индија најчесто се сместени во мотели во близина на македонско-грчката граница. Користат современи средства како паметни телефони, дронови, оптички уреди за ноќен надзор и воспоставуваат конференциска врска преку интернет на телефонски апликации со истовремено вклучување на повеќе членови на криминалната група кои меѓусебно се известуваат за состојбата на патот и полициски патроли.

Оваа година забележана е промена во однос на средствата кои се користат за криумчарење на мигрантите. Зголемен е бројот на регистрирани случаи на криумчарење мигранти со патнички моторни возила, за разлика од минатата година кога во поголемиот број случаи мигранти се превезуваа со товарни возила заради превоз на што поголем број лица.

Рути на движење

Главна рута на криумчарење е Коридор 10: Гевгелија-Скопје-Куманово-Граничен премин „Табановце“, при што сообраќајните правци кои се користат за криумчарење мигранти и логистичка поддршка се патниот правец Гевгелија -Валандово - Демир Капија – Неготино – Велес – Скопје - Куманово, а како алтернативна ruta се повеќе се користи и подрачјето на Свети Николе – Куманово - Крива Паланка како дел од трасата за криумчарење мигранти кон Куманово и Скопје и понатаму кон границата со Р.Србија.

• Акцијски контроли во угостителски објекти

Во текот на 2021 година на територија на Северна Македонија, полициски службеници самостојно и во соработка со Државен пазарен инспекторат вршеа постојани контроли на угостителски објекти, кафетерии, барови, ресторани, клубови, казина и спортски обложувалници. Спроведени се 32 акцијски контроли во угостителски објекти со цел откривање на странски државјанки кои нелегално престојуваат и работат како танчерки и пејачки. Според местото, 20 од контролите беа на подрачје на Тетово, а 12 во Гостивар. При извршените контроли затекнати се 213 странски државјанки.⁷²

Националната единица за сузбибање на криумчарење мигранти и трговија со луѓе, во содејство со Одделот за специјални и посебни операции, во неколку наврати изврши акцијски контроли во повеќе угостителски објекти за идентификување на ЖТЛ при што беа затекнати девојки како танчерки и придружнички на гости, македонски и странски државјанки (Русија, Украина, Бугарија, Србија, Босна и Латвија). **При акцијските контроли, беа идентификувани две жртви на трговија со луѓе и една потенцијална жртва.**

Во насока на почитување на донесените рестриктивни мерки на Владата на РСМ за заштита од Корона вирусот во периодот од 18 декември 2020 година до 21 јануари 2021 година се ограничи работата на угостителските објекти, за што од страна на НЕСКМТЛ во тој период беа извршени контроли и претреси во повеќе угостителски објекти на подрачје на Тетово и Гостивар, при што беше затекнат со работа само еден објект во кој како танчерки и придружнички на гости беа регистрирани 18 женски лица, од кои 15 странски државјанки (Русија, Украина, Бугарија, Србија, Босна и Латвија), а три девојки беа државјанки на РСМ.

⁷²Од кои, 79 лица (36 од Р.Албанија, 10 од Русија, 9 од Р.Косово, по 8 од Украина и од Р.Србија, 5 од Р.Бугарија и по 1 од Литванија, Молдавија и Босна и Херцеговина) биле со непријавен престој и без дозвола за работа, заради што поднесени се 20 барања за поведување прекршочна постапка за сторени 14 прекршици од Законот за странци, а од страна на судот изречени им се глоби и забрана за влез во државата.

Во рамките на две меѓународни оперативни акции, заеднички акциски денови, организирани од страна на Интерпол и Европол (Liberterra i Phenix), полициски службеници учествуваа во акциски контроли во угостителски објекти на територија на РСМ. Во спроведените акциски контроли не беа идентификувани ЖТЛ, а беа преземени мерки од страна на СВР согласно нивната надлежност.

- **Прифатен центар за странци**

Во **Прифатниот центар за странци во Скопје**, во текот на 2021 година, биле сместени **197 лица**, од кои 171 од машки и 26 од женски пол. Според земјата на потекло, најголем дел од лицата се од Тајван-48, Турција-29, Пакистан-21, Сирија-18, Косово-16, Авганистан-12, Албанија-11 итн, а во однос на возраста, најбројни се лицата на возраст од 18 до 35 години-129, потоа 46 се лица на возраст од 36 до 59 години, 16 на возраст од 14 до 17 години итн.

- **Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција**

Од страна на ОЈОГОКК за кривично дело по чл.418-б од КЗ заведени се **53 кривични пријави (КП) против 74 лица (од кои 73 мажи и 1 женско лице)**, додека за кривичното дело по чл.418-в од КЗ во текот на годината заведени се **2 КП против 15 лица** (од машки пол).

За кривичното дело по чл.418-б од КЗ поднесени се 31 обвинение против 42 лица (од кои 41 од машки пол и 1 женско лице). За останатите пријавени 5 лица, поденесни се предлог спогодби до надлежниот суд, за 15 лица, предметите се во фаза на истрага и за 12 лица се прибираат потребни известувања.

За кривичното дело 418-в од КЗ поднесен е 1 обвинителен акт против 9 лица (сите од машки пол). За останатите пријавени, за 2 лица предметот е во фаза на истрага и за 4 лица има прекин на истрагата поради нивна недостапност на органите за прогон.

Од пријавените лица, не се јавува службено лице или вршител на јавна функција.

4.2 КРИВИЧНА ПОСТАПКА

За кривичните дела поврзани со ТЛ и ИМ во текот на 2021 година, во Основен Суд Скопје 1- Скопје примени се вкупно **64 предмети**, во кои се обвинети **91 лице**.

Во 2021 година, правосилни предмети се 76 во кои **казна затвор е изречена на 78 лица**, додека условна пресуда е изречена на 22 лица. Времетраењето на **правосилните казни затвор** се движат од 1 до 12 години затвор.⁷³

Во извештајниот период, донесени се три пресуди што резултираат со мерка конфискација на имот и предмети, односно во трите предмети одземени се парични средства од сторителите.

Нема пресуди кои резултираат со затварање на бизнис или организација.

Табела 5 : Преглед на судски предмети и обвинети лица⁷⁴

Член од КЗ	Примени предмети во 2021			Завршени			Правосилни			Правосилни одлуки – по лица				Нерешени / одложени	
	предмети	Обвинети лица		предмети	овинети лица		предмети	Обвинети лица		Казна затвор	Условна осуда	Обвинето одбиено	Ослободени од обвинение	Тужителот се откажал	
		м	ж		м	ж		м	ж						
чл.418 а	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
чл.418 б	48	56	/	53	74	6	64	88	2	70	20	/	/	/	21
чл.418 в	10	15	/	9	9	/	9	9	/	5	2	/	1	1	12
чл.418 г	2	1	1	2	1	1	3	2	2	3	/	1	/	/	1
Вкупно	60	72	1	64	84	7	76	99	4	78	22	1	1	1	34
		73			91			103							

⁷³Времетраење на досудените казни затвор:До 1 година затвор за 11 лица; 1 година до 2 години затвор за 18 лица; од 2 година до 3 години затвор за 9 лица; од 3 година до 4 години затвор за 6 лица; од 4 година до 5 години затвор за 16 лица; од 5 година до 6 години затвор за 6 лица; од 6 година до 7 години затвор за 1 лице; од 8 година до 9 години затвор за 8 лица;По 10 години затвор за 2 лица;12 години затвор за 1 лице.

⁷⁴Доставени податоци преку пребарување во АКМИС – системот за водење на судски предмети во Основниот кривичен суд Скопје 01.01.2021-31.12.2021 година

5. БУЏЕТ

Спроведените активности се реализирани во партнерство помеѓу Комисијата, институциите, меѓународните организации и здруженија на граѓани. Донаторите и партнерите придонесоа во имплементација на спроведените активности за борба против ТЛИИМ.

Табела 6: Спроведени активности преку обезбедени средства од:

МВР	192.582,00 денари
Прифатен центар за странци	1.202.740,00 денари
МТСП за ЦЛЖТЛ ⁷⁵	465.984,00 денари
Здруженија на граѓани ⁷⁶	15.618.611,00 денари
Меѓународни организации ⁷⁷	1.697.733 еур

⁷⁵МТСП ги покрива режиските трошоци на Центарот за лица жртви на трговија со луѓе 465.984,00 денари.

⁷⁶Здруженијата на граѓани: „Отворена порта Ла Страда“за активности наменети за трговија со луѓе потроши средства во висина од 13.000.000,00 мкд.МЗМП преку проекти од ГИЗ и Совет на Еврпа и ЕУ:2.618.611,00 мкд;

⁷⁷Меѓународни организации: Меѓународната организација за миграции ИОМ Скопје во рамки на регионалните и националните проекти/активности финансирани од ЕУ, Банка за развој при Советот на Европа (СЕВ), МНР на Данска и Кралство Холандија обезбеди проектни буџети околу 55.531,00 ЕУР, За активностите кои што ги спроведе УНОДЦ беа обезбедени 65 000 евра. Вкупниот буџет на ОБСЕ за прикажаните реализирани активности е 9.000 еур. Со оглед на тоа што активностите се имплементираат во рамките на поголеми регионални проекти ориентационата сума на ICMPD за буџетот и имплементираните активности е 111.202 евра. Канцеларијата на Совет на Европа во Скопје преку проектот на Хоризонталниот инструмент за Западен Балкан обезбеди 180.000 евра, ГИЗ преку Регионалниот проект ПаКТ изнесува околу 1.260.000 евра со кои се реализирани активности за претставниците од сите 6 земји на Западен Балкан, вклучително и од РСМ. (Покрај овие активности, ГИЗ издвои и околу 17.000 евра за активности директно наменети само за партнерите во РСМ).

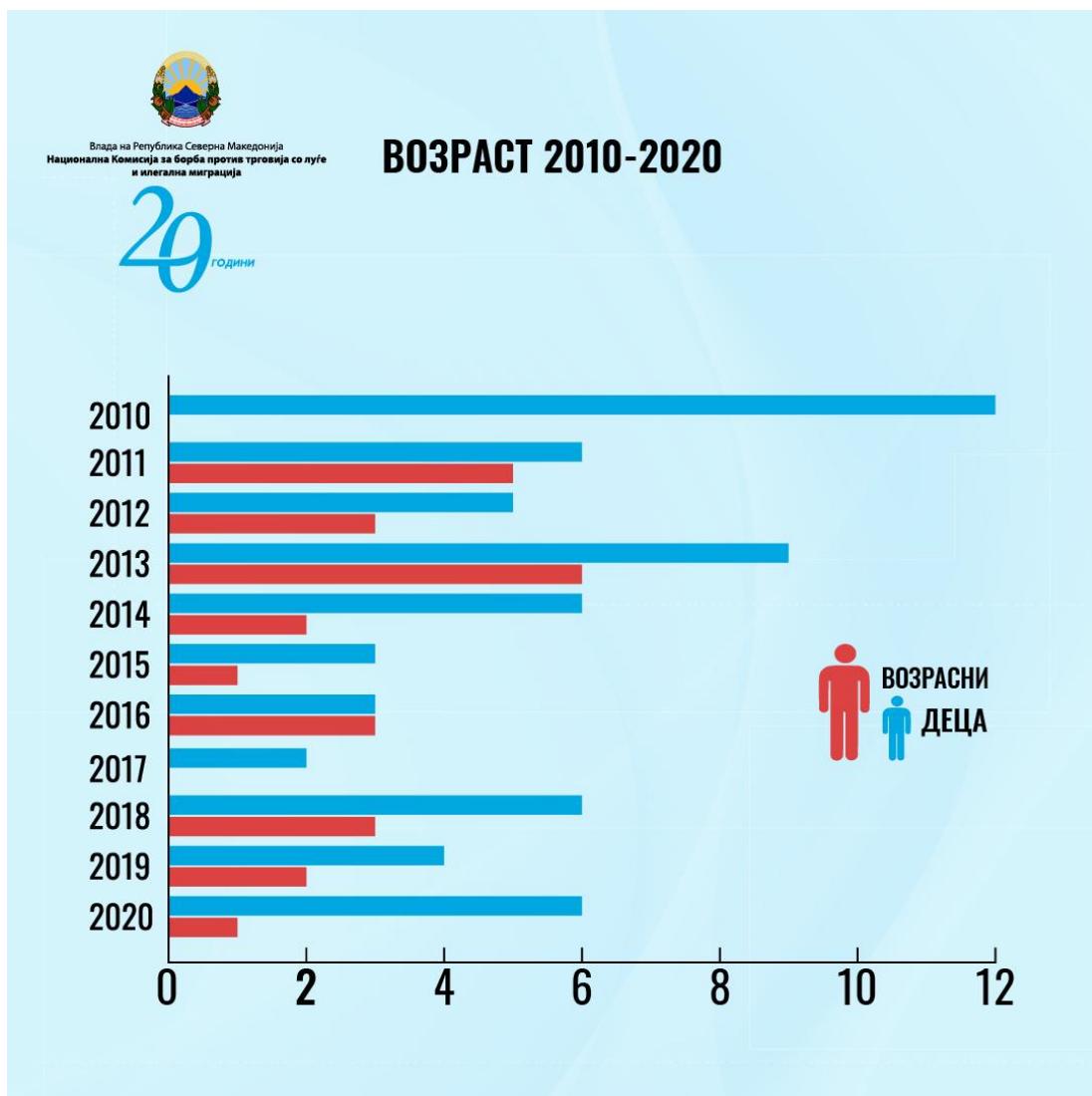
6. ПРИОРИТЕТНИ АКТИВНОСТИ ЗА 2022 година

- Изработка на Оперативен план со активности за 2022г во согласност со Националниот акциски план 2021-2025;
- Јакнење на билатерална и регионална соработка помеѓу Комисиите со склучување на договори и меморандуми за соработка;
- Континуирано одржување на мрежата на Национални координатори, размена на искуства и учество во меѓународни активности;
- Зајакнување на комуникацијата и координацијата помеѓу Комисијата и Локалните комисии за борба против трговија со луѓе и илегална миграција;
- Поставување на Оперативен тим за координација и управување со случаи на трговија со луѓе;
- Обезбедување на нова локација за Центарот за жртви на трговија со луѓе;
- Континуирано спроведување на мултидисциплинарни обуки на сите нивоа со цел јакнење на капацитетите на професионалците заради препознавање и подобрување на идентификација на жртви и потенцијални жртви на ТЛ;
- Градење на капацитетите на вклучените актери во НМУ;
- Поддршка на работата на 5те мобилни тимови за идентификација, упатување и аистенција на жртви и потенцијални жртви на трговија со луѓе;
- Ревидирање на СОП и Индикаторите за идентификација на ЖТЛ;
- Зајакнување на системот за борба против трговија со луѓе, особено во делот на трудовата експлоатација;
- Склучување на меморандум за соработка помеѓу МВР и ДИТ;
- Склучување на Протокол за соработка во областа на борбата против трговијата со луѓе помеѓу Владата на РСМ и Владата на Р. Словенија;
- Континуирано спроведување на превентивни активности;

Анекс:

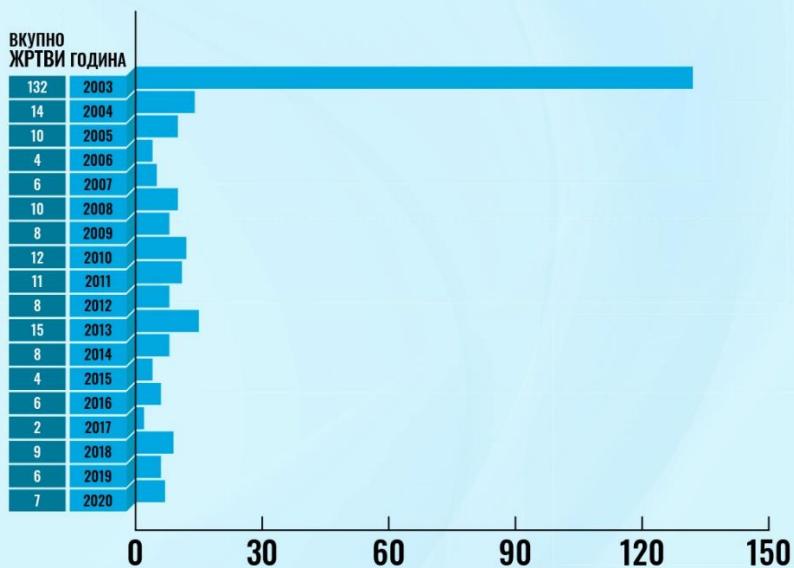
Инфографици со податоци за жртви на трговија со луѓе изработени во рамки на одбележување „20 години од формирање на Комисијата за борба против трговија со луѓе и илегална миграција за период

2010-2020“

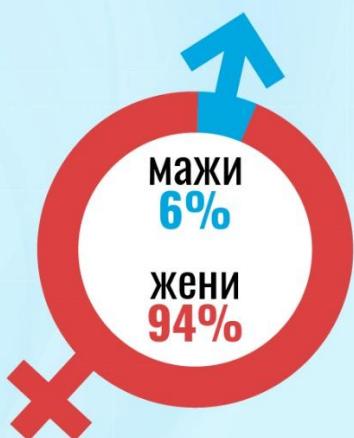
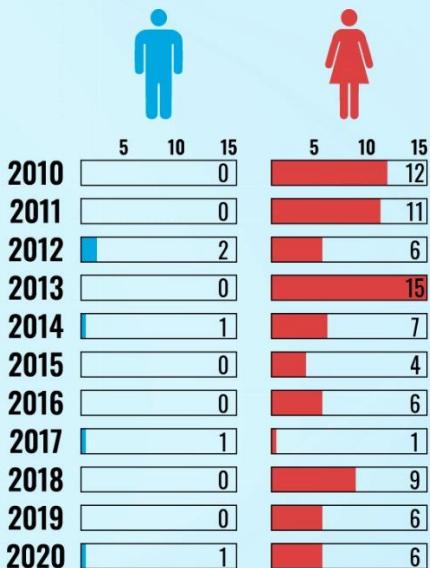
20
години

ПРЕГЛЕД НА ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА СО ЛУГЕ ОД ВОВЕДУВАЊЕ НА КРИВИЧНО ДЕЛО

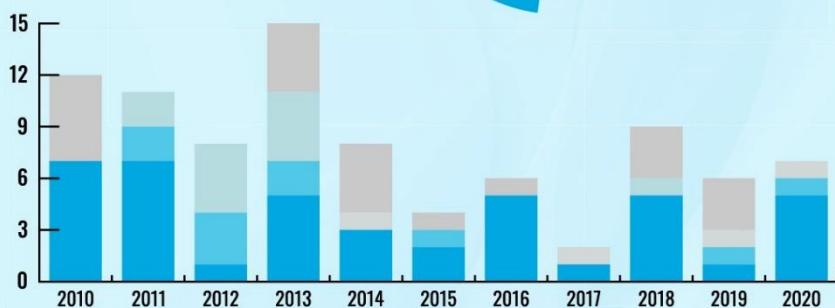

20
години

ЕКСПЛОАТАЦИЈА СПОРЕД ПОЛ

ЖРТВИ СПОРЕД ВИД НА ЕКСПЛОАТАЦИЈА 2010-2020

ПОТЕКЛО НА ЖРТВИТЕ

- 52% Скопје
- 11% Тетово
- 9% Куманово
- 6% Гостивар
- 4% Гевгелија
- 4% Велес
- 2% Струга
- 2% Кочани
- 2% Радовиш
- 2% Штип
- 2% Кичево
- 2% Струмица
- 2% Прилеп

